

Johtokunnan kertomus pankkivaltuustolle Finanssivalvonnan toiminnasta 2024

14.3.2025

Sisällys

1	Johtokunta	4
2	Finanssimarkkinoiden tila	5
3	Finanssivalvonnan strategia vuosille 2023–2025	10
4	Tiivistelmä Finanssivalvonnan toiminnasta 2024	10
5	Finanssivalvonnan vuoden 2024 valvontatoimenpiteet	15
6	Riskienhallinta	25
7	Finanssimarkkinoilla toimivien vuotuinen kuuleminen	27
8	Pankkivaltuuston kertomus vuodelta 2023	28
9	Arvio valvonnan muutoksista ja valvontamaksuista vuonna 2025	31

Kun tekstissä ei ole mainittu vuosilukua, viitataan vuoteen 2024.

Pankkivaltuuston rooli Finanssivalvonnan valvonnassa

Pankkivaltuusto valvoo Finanssivalvonnan toiminnan yleistä tarkoituksenmukaisuutta ja tehokkuutta. Tarkoituksenmukaisuuden valvonnassa pankkivaltuusto arvioi, miten toiminnalle laissa säädetty tavoite on toteutunut. Toiminnan yleisen tehokkuuden valvonnassa pankkivaltuusto seuraa erityisesti henkilöstömäärän ja talousarvion yleistä kehitystä suhteessa tehtäviin sekä lainsäädännön tai markkinoiden kehityksestä johtuviin muutoksiin.

1 Johtokunta

Johtokunnan kokoonpano vuonna 2024

puheenjohtaja

Marja Nykänen

Suomen Pankin johtokunnan varapuheenjohtaja

varapuheenjohtaja

Pauli Kariniemi

osastopäällikkö, ylijohtaja, valtiovarainministeriö

Liisa Siika-aho

osastopäällikkö, ylijohtaja, sosiaali- ja terveysministeriö

Lasse Heiniö

filosofian kandidaatti (nyk. FM), vakuutusmatemaatikko (SHV)

Leena Kallasvuo

kauppatieteiden maisteri

Martti Hetemäki

valtiotieteen tohtori, työelämäprofessori, Aalto-yliopisto, Helsingin yliopisto

Marja Nykäsen varajäsenenä toimi osastopäällikkö **Katja Taipalus**. Pauli Kariniemen varajäsenenä toimi lainsäädäntöneuvos **Paula Kirppu**. Liisa Siika-ahon varajäsenenä toimi johtaja **Jaana Rissanen**.

Johtokunnan sihteerinä toimi johtava juristi **Merja Lehtimäki (1.3.2024 alkaen)**. Johtokunta kokoontui 36 kertaa. Kaikkiaan jäsenille ja varajäsenille maksettiin vuoden aikana palkkioita yhteensä 92 380 euroa.

Johtokunnan keskeisenä finanssimarkkinoiden valvontaa koskevana tehtävänä on asettaa erityiset tavoitteet Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 3 ja 3a §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi, Finanssivalvonnan toiminnalle ja päättää sen toimintalinjoista sekä ohjata ja valvoa näiden tavoitteiden toteutumista ja toimintalinjojen noudattamista. Lisäksi johtokunnan finanssimarkkinoiden valvontaa koskevia tehtäviä ovat muun muassa niiden lain nojalla annettavien määräysten sekä ohjeiden hyväksyminen, joita se ei ole siirtänyt Finanssivalvonnan johtajan hyväksyttäväksi, hallinnollisista seuraamuksista päättäminen sekä makrovakaussäätötoimenpiteiden käyttöä koskevien päätösten tekeminen. Johtokunnan Finanssivalvonnan hallintoa koskevia keskeisiä tehtäviä ovat Finanssivalvonnan vuotuisen talousarvion käsitteleminen ja sen alistaminen Suomen Pankin johtokunnan vahvistettavaksi sekä kertomuksen antaminen pankkivaltuustolle vähintään kerran vuodessa Finanssivalvonnan toiminnalle asetetuista tavoitteista ja niiden toteutumisesta. Tähän sisältyy arvio valvonnassa odotettavista muutoksista, niiden vaikutuksesta valvontamaksukertymään sekä odotettavissa olevien muutosten edellyttämistä toimenpiteistä. Lisäksi johtokunnan tulee vuosittain kuulla finanssimarkkinoilla toimivien edustajia sekä kuluttajien ja finanssipalvelujen muiden käyttäjien edustajia valvonnalle asetetuista tavoitteista ja niiden toteutumisesta, talousarviosta ja edellä mainitusta arviosta valvonnassa odotettavista muutoksista, niiden vaikutuksesta valvontamaksukertymään sekä odotettavissa olevien muutosten edellyttämistä toimenpiteistä.

2 Finanssimarkkinoiden tila

Suomen talous kasvoi vähitellen vuoden 2024 kuluessa, vaikka Suomen Pankki ennakoi bruttokansantuotteen supistuneen vuositasolla vuonna 2024.¹ Talouden vaisu suhdannekehitys ja geopoliittisten jännitteiden lisääntyminen heikensivät Suomen finanssisektorin toimintaympäristöä ja pitivät riskit korkeina. Finanssisektorin vahva vakavaraisuus toi kuitenkin suojaa heikkenevän toimintaympäristön tuomilta riskeiltä.

Suomen Pankki ennustaa suhdannekäänteen olevan käsillä. Korkojen lasku tukee yksityisen kulutuksen ja investointien elpymistä, samalla kun vienti kasvaa. Asuntokaupan piristymisestä huolimatta asuntomarkkinoiden, rakennusalan ja kiinteistösisjoitusmarkkinan tilanne on säilynyt heikkona kohottaen myös finanssisektorin luotto-, sijoitus- ja likviditeettiriskejä sekä haastaen sijoituskohteiden arvonnäytystä.

Korjojen lasku ja odotukset keskuspankkien tulevista ohjaukskorjojen laskusta ovat tukeneet pörssikursseja ja siten mm. vakuutusyhtiöiden sijoitustuottoja. Rahoitusmarkkinoiden tunnelma on kuitenkin ollut altis nopeille muutoksille negatiivisten uutisten tai epävarmuuden kasvun seurauksena.

Epävarmuus pitää Suomen finanssisektorin riskit korkeina. Valoisampaa toimintaympäristöä varjostavat useat alasuuntaiset riskit, kuten esimerkiksi geopoliittisten jännitteiden lisääntyminen, kauppapolitiikkaan liittyvä epävarmuus, korkea velkaantuneisuus, inflaation säilyminen korkealla tasolla ennakoitua pidempään ja työllisyystilanteen heikentyminen. Myös hybridi- ja kyberhyökkäysten lisääntyminen on entisestään korostanut varautumisen ja operatiivisten riskien hallinnan tärkeyttä.

Finanssisektorin toimijoita haastavat lisäksi useat muutostrendit, kuten ilmastonmuutoksen vaikutukset (ESG-riskit), demografiset muutokset, digitalisaatio, uudet teknologiat sekä uudentyyppisten tuotteiden kehittäminen ja toimintatavat (esim. pilvipalvelut ja tekoäly). Nämä trendit muuttavat finanssisektorin toimintatapoja, kilpailukenttää ja kustannusrakennetta ja voivat luoda uusia ansaintamahdollisuuksia. Samalla ne voivat tuoda mukanaan myös uudenlaisia riskejä, joiden hallitseminen edellyttää finanssisektorin riskienhallinnan kehittämistä.

Pankkisektorin kannattavuus parani hyvän tuloskehityksen myötä ja vakavaraisuussuhteet säilyivät vahvoina

Pankkisektorin vakavaraisuus pysyi kertomusvuonna vakaana. Pankkisektorin omat varat kasvoivat hyvän tuloskehityksen myötä, mikä kompensoi vakavaraisuussuhteisiin heikentävästi vaikuttaneiden, pääasiassa vakavaraisuuslaskennan laskentamalleihin tehtyjen muutosten vaikutusta. Pankkisektorin omien varojen ylijäämä suhteessa kokonaisvakavaraisuusvaatimukseen heikkeni makrovakaavaatimusten kiristymisen myötä. Pankeilla oli kuitenkin edelleen runsaasti pääomia vaatimuksiin nähden. Vakavaraisuussuhdeluvut säilyivät eurooppalaista keskitasoa korkeampina.

Pankkisektorin liikevoitto kasvoi edelleen korkokatteen kasvun vetämänä, mutta korkokatteen kasvu hiipui ja kääntyi laskuun korkojen laskun seurauksena loppuvuonna. Korkokate oli merkittävin tuottoerä suomalaispankeilla.

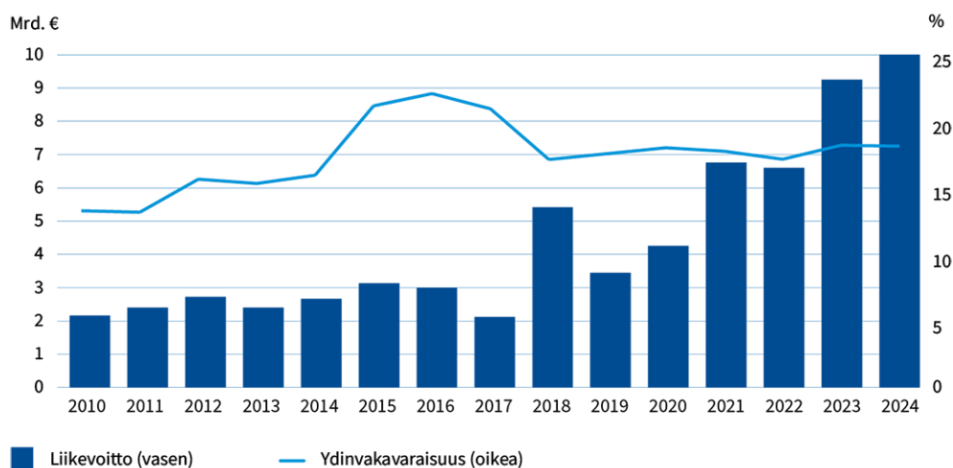
Pankkisektorin järjestämättömät luotot pysyivät edelleen alhaisella tasolla ja Euroopan matalimpien joukossa, vaikka järjestämättömissä luotoissa oli hienoista kasvua sekä yritys- että kotitalousluotoissa. Luottoja siirtyi myös enemmän korkeamman luottoriskin arvonalentumisluokkiin kuin sieltä pois, mikä viestii luottoriskien kasvusta.

¹ Lisätietoja Suomen talouden tilanteesta Suomen Pankin talouskatsauksesta ja ennusteesta. <https://www.eurojatalous.fi/fi/2024/5/taloukasvu-viriaa-vahitellen/> ja [Orastavaa kasvua Suomen taloudessa – Euro ja talous](#)

Merkkejä luottokannan laadun heikentymisestä nähtiin etenkin tietyissä heikosta taloussuhdanteesta erityisesti kärjineissä luottosegmenteissä, kuten kulutusluotoissa sekä rakentamisessa ja tukku- ja vähittäiskaupassa.

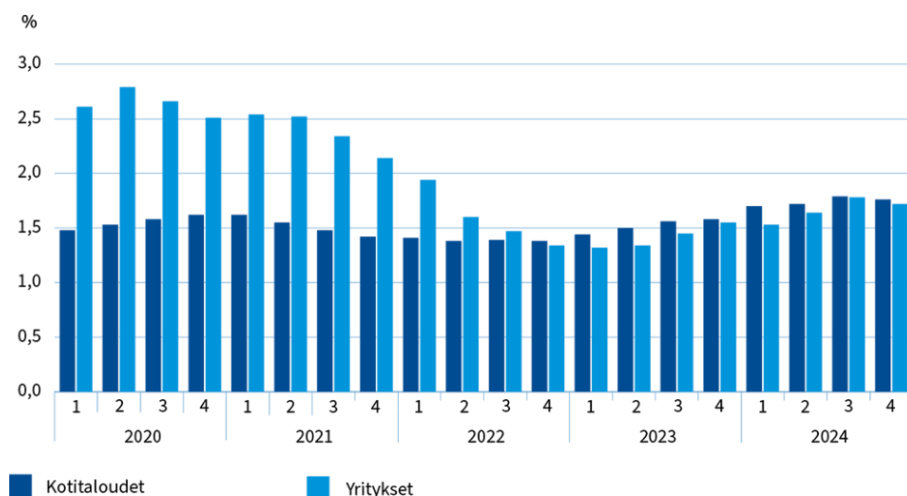
Pankkisektorin likviditeettitilanne ja maksuvalmiusasema pysyivät vahvana. Yleisötalletukset kasvoivat ja varainhankinnan kustannusten kasvu taittui. Matalien korkojen aikana liikkeeseen lasketun velan uudelleenrahoittaminen voi kuitenkin nostaa pankkien markkinavarainhankinnan kustannuksia. Hajautetut varainhankintalähteet sekä pankkien vahva vakavaraisuus parantavat markkinavarainhankinnan saatavuutta sekä ehtoja ja tuovat turvaa rahoitusmarkkinoiden häiriötilanteiden varalta.

Kotimaisen pankkisektorin liikevoitto ja ydinvakavaraisuus

Lähde: Finanssivalvonta

Kotimaisen pankkisektorin järjestämättömät saamiset suhteessa luottokantaan

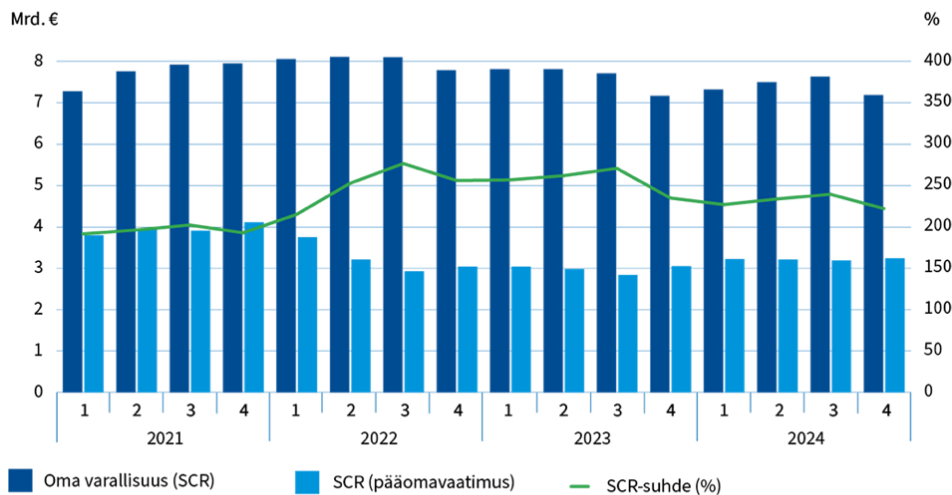
Lähde: Finanssivalvonta

Henkivakuutusyhtiöiden vakavaraisuus heikkeni vuoden lopussa mutta pysyi vahvana

Henkivakuutussektorin vakavaraisuussuhde laski vuoden 2023 lopusta ja oli 222,2 % (12/2023: 235,1 %). Korkotason lasku kasvatti vastuuvelan määrää ja omasta varallisuudesta vähennetyt ennakoitut voitonjaot vähensivät omaa varallisuutta ja heikensivät vakavaraisuutta kertomusvuoden viimeisellä neljänneksellä. Vakavaraisuuspääomavaatimus (Solvency Capital Requirement, SCR) kasvoi vuoden takaiseen verrattuna, mikä heikensi myös vakavaraisuussuhdetta. Heikentymisestä huolimatta vakavaraisuus säilyi vahvalla tasolla.

Henkivakuutusyhtiöiden sijoitustuotot olivat kertomusvuonna positiiviset (4,9 %). Korko- ja osakesijoitusten tuotot olivat positiiviset. Erityisesti osakesijoitukset tuottivat hyvin (11,5 %), kiinteistösijoitukset puolestaan jäivät negatiivisiksi ja olivat -0,3 %. Vakuutusmaksutulo kasvoi vuoden takaisesta ja kasvua tuli erityisesti sijoitusvakuutusten vahvan myynnin ansiosta. Maksetut korvaukset kasvoivat hieman vuoden takaiseen verrattuna.

Henkivakuutusyhtiöiden vakavaraisuus

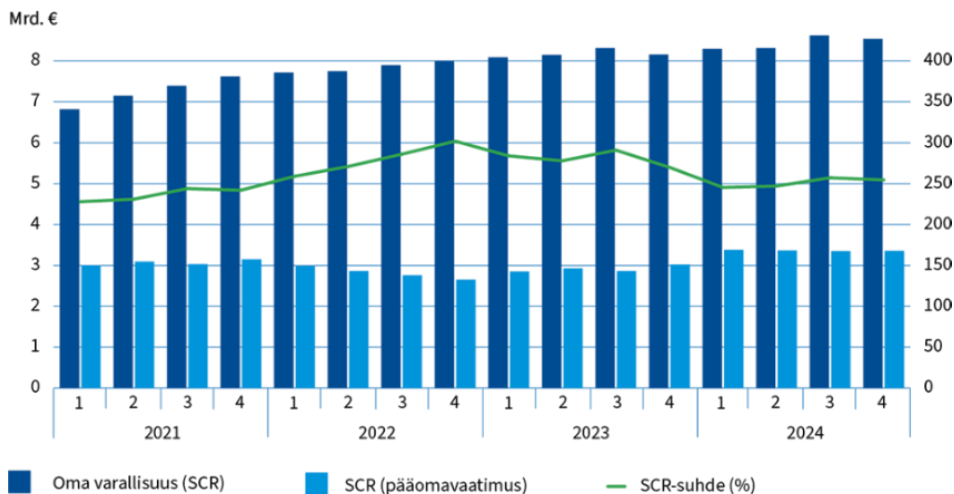
Lähde: Finanssivalvonta

Vahinkovakuutusyhtiöiden vakavaraisuus heikkeni, mutta säilyi hyvällä tasolla

Vahinkovakuutussektorin vakavaraisuussuhde oli kertomusvuoden lopussa 254,6 % ja laski vuoden 2023 lopusta (12/2023: 265,5 %). Laskusta huolimatta sektorin vakavaraisuus pysyi hyvällä tasolla. Vakavaraisuussuhdetta heikensi vakavaraisuuspääomavaatimuksen kasvu, johon vaikutti muun muassa sijoitustuotot ja osakeriskin symmetrisen mukautustekijän nousu.

Vahinkovakuutussektorin sijoitustuotot olivat 7,5 % kertomusvuonna. Sijoitustuotot kertyivät pääosin osake- ja korkosijoituksista. Kiinteistösijoitustuotot jäivät mataliksi, mutta olivat kuitenkin positiiviset. Vahinkovakuutuksen maksutulon lievästä kasvusta suurin osa kertyi sairaus- ja maa-ajoneuvovakuutuksista. Korvauskuluissa oli selvää nousua. Sairausvakuutuskorvausten lisäksi alkuvuoden suurvahingot ja haastavat sääolosuhteet vaikuttivat vahinkosuhteeseen heikentävästi, mutta vahinkosuhte parantui vuoden loppua kohden. Sektorin kannattavuus oli kokonaisuudessaan vahvalla tasolla vuonna 2024.

Vahinkovakuutusyhtiöiden vakavaraisuus

Lähde: Finanssivalvonta

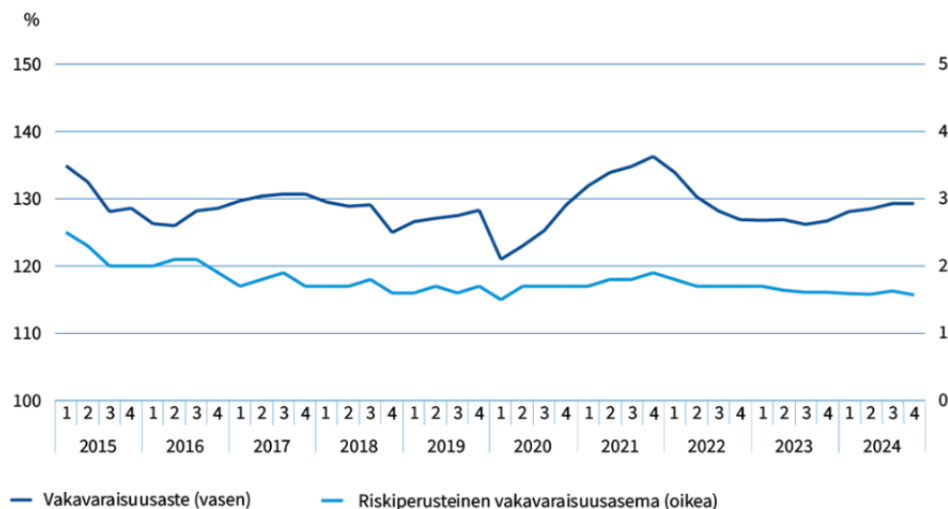
Työeläkesektorin vakavaraisuus vahvistui positiivisten sijoitustuottojen ansiosta

Työeläkesektorin sijoitustuotot olivat kertomusvuonna selvästi positiiviset (9,1 %) ja niiden ansiosta myös vakavaraisuuspääoma kasvoi vahvasti. Vakavaraisuuspääoman ja vastuovelan suhdetta kuvaava vakavaraisuusaste parani vuoden aikana, kun vakavaraisuuspääoma kasvoi vastuovelkaa nopeammin.

Vakavaraisuuspääoman ja vakavaraisuusrajan suhdetta kuvaava vakavaraisuusaste pysyi edellisen vuoden tasolla (1,6), vaikka vakavaraisuusraja kasvoi hieman vakavaraisuuspääomaa nopeammin. Vakavaraisuusrajaa nostivat kasvanut sijoitusvarallisuus sekä kasvanut osakesijoitusten paino.

Sijoitusluokista osake-, korko- ja muiden sijoitusten tuotot olivat positiiviset. Kiinteistösijoitusten tuotot olivat negatiiviset. Parhaiten kertomusvuonna tuottivat osakesijoitukset, joka on myös työeläkelaitosten suurin sijoitusluokka. Työeläkelaitosten stressikestävyys osakesijoitusten shokkeja vastaan pysyi lähes vuoden takaisella tasolla ja oli edelleen kohtuullinen.

Työeläkesektorin vakavaraisuuden kehitys 2015–2024

— Vakavaraisuusaste (vasen) — Riskiperusteinen vakavaraisuusaste (oikea)

Lähde: Finanssivalvonta

Vuoden 2017 alusta voimaan tulleen lainmuutoksen myötä vuosien 2017–2024 vakavaraisuusaste ei ole vertailukelpoinen aikaisempien vuosien kanssa.

Vakavaraisuusaste lasketaan jakamalla eläkevarat vastuovelalla.

Vakavaraisuusaste on vakavaraisuuspääoman ja vakavaraisuusrajan suhde.

3 Finanssivalvonnan strategia vuosille 2023–2025

Finanssivalvonnan strategia 2023–2025

- Valvontamme on ennakoivaa ja johdonmukaista.
- Vaikuttavuutemme ja luottamus meihin on lisääntynyt ja sitä tuetaan viestinnän keinoin.
- Hyödynnämme dataa tehokkaasti valvonnassa ja päätöksenteossa.
- Hyödynnämme valvonnassa EU-yhteistyötä.
- Prosessimme ovat yhteisiä, yhtenäisiä ja tehokkaita.
- Laadukas analyysi mahdollistaa ennakoivan valvonnan.
- Tietojärjestelmät tehostavat toimintaamme.

- Operatiivinen johtamisemme on joustavaa.
- Organisaation toiminta ja resursointi on suunnattu pitkäjänteisesti ja riskiperusteisesti.
- Osaamisemme vastaa toimintaympäristön muutoksiin.
- Johtamisemme tukee työhyvinvointia.
- Meillä on kattavat ja kannustavat urapolku- ja kehitysmahdollisuudet.
- Hyvä työnantajakuvamme edistää tuloksellista rekrytointia.

TALOUSKEHITYS REGULAATIO DIGITALISAATIO KYBERUHAT GEOPOLIITTINEN TILANNE DEMOGRAFIA JA TYÖ ILMASTONMUUTOS

4 Tiivistelmä Finanssivalvonnan toiminnasta 2024

Finanssivalvonnan toiminnan tavoitteena on finanssimarkkinoiden vakauden edellyttämä luotto-, vakuutus- ja eläkelaitosten ja muiden valvottavien vakaa toiminta, vakuutettujen etujen turvaaminen sekä yleinen luottamus finanssimarkkinoiden toimintaan. (Laki Finanssivalvonnasta 1 §)

Finanssivalvonnan valvonnan painopisteet vuonna 2024 liittyivät epävakkaan toimintaympäristön operatiivisiin ja taloudellisiin riskeihin, pitkäaikaisiin trendeihin toimintaympäristössä sekä valvottavien hallinnon luotettavuuteen.

Luotettavan hallinnon osalta Finanssivalvonta painotti hallinto- ja ohjausjärjestelmiä, ulkoistamisen riskejä ja hallintaa sekä datan laatua. **Operatiivisten riskien** osalta korostuivat muun muassa pakotteiden valvonta sekä varautuminen ja jatkuvuuden hallinta. **Taloudellisina riskeinä** painottuivat pääomamarkkinoiden herkkyys, epälikvidien kohteiden arvostus, luottoriskien kasvu sekä likviditeetin hallinnan haasteet.

Pitkäaikaisista trendeistä toimintaympäristössä Finanssivalvonta korosti ESG-riskejä (Environment, Social, Governance), ICT- ja kyberriskien kasvua, finanssialan digitalisoitumista sekä sääntelyn lisääntymistä ja muuttumista.

Finanssivalvonnan strategian 2023–2025 mukaisten teemojen toteuttaminen edistyi suurimmaksi osaksi suunnitelman mukaisesti.

Strategisten teemojen toteutuminen vuonna 2024

Finanssivalvonnan strategiset teemat vuonna 2024 olivat ennakoiva ja ennakoitava valvonta, joustava ja muutoskykyinen organisaatio, asiantuntijuutta tukeva johtaminen sekä digitalisaatiota hyödyntävä toiminta. Näitä painopisteitä edistäviä teemakohtaisia projekteja toteutettiin ja niitä seurattiin vuosineljänneksittäin.

Ennakoiva ja ennakoitava valvonta

Finanssivalvonta on vuodesta 2023 alkaen julkaissut valvonnan painopisteet sekä tarkastus- ja teema-arviosuunnitelmat tulevalle vuodelle.

Vuoden aikana Finanssivalvonta valmisteli uuden ennakoitavuutta lisäävän toimintamallin, jonka mukaisesti tarkastusraporttien tiivistelmät julkaistaan julkisilla verkkosivuilla. Finanssivalvonta kertoo verkkosivuillaan keskeisiä havaintoja yksittäisiin valvottaviin liittyvistä tarkastuksista ohjatakseen koko valvottavakenttää.

Kertomusvuoden aikana analyysityötä suunnattiin erityisesti seuraaviin valvonnan painopisteisiin: luottoriskit, kiinteistöriskit ja uuden sääntelyn vaikutukset. Teema-analyysijä toteutettiin uudistetun konseptin mukaisesti osastojen välisenä yhteistyönä ja koskien koko finanssisektoria. Analyysityön yhteydessä kehitettiin uutta data-analytiikkaa, jonka avulla saadaan jatkossa aiempaa tarkempaa ajantasaista tietoa eri riskialueista.

Makrovakauspäätöksillä ehkäistiin järjestelmäriskien ja haavoittuvuuksien voimistumista ja vahvistettiin rahoitusjärjestelmän häiriönsietokykyä ennakoivien analyysien ja vaikutusarvioiden pohjalta.

Finanssivalvonta ryhtyi hyödyntämään Suomessa käyttöön otetun positiivisen luottorekisterin dataa. Sen avulla voidaan muodostaa ajantasaisempi ja tarkempi tilannekuva kotitalouksien velkaantumisesta sekä pankkien luottoriskeistä ja menettelytavoista.

Finanssivalvonta järjesti pohjoismaisten valvojien johtajien vuosittaisen tapaamisen Suomessa. Tapaamisen keskeisinä aiheina olivat viestinnän rooli valvonnassa ja valvonnan tehostaminen digitalisaatiolla. Kokouksessa sovittiin pohjoismaisten finanssivalvojien yhteisestä kirjeestä, jolla kannustettiin EU:n finanssivalvontaviranomaisia kehittämään sääntelyä periaatepohjaisempaan suuntaan hyvin yksityiskohtaisen sääntelyn sijaan. Kokouksen tuloksena tehtiin kartoitus finanssivalvojien pohjoismaisen yhteistyön muodoista ja sovittiin tietojen vaihdosta valvojien kesken tukemaan toiminnan kehittämistä.

Joustava ja muutoskykyinen organisaatio

Vuonna 2023 hyväksytty työjärjestys ja ohjesääntö otettiin käyttöön. Yhtä valvontasektoria koskevat päätökset tehdään nyt aiempaa kattavammin Finanssivalvonnan johtoryhmän sijaan ko. sektoria valvovalla osastolla, mikä tehostaa toimintaa. Tällaisia ovat esimerkiksi pankkien vakavaraisuuslaskennan sisäisten mallien käyttöä koskevat päätökset tai päätös stressitestien aloituksesta. Toimintaa on tehostanut myös vähemmän merkittävien päätösten allekirjoitusvaltuuksien vieminen alemmalle tasolle organisaatiossa.

Edeltävänä vuonna perustettu valvonnan ohjausryhmä vakiinnutti toimintansa vuoden 2024 aikana. Ohjausryhmässä on yhtenäistetty valvontatyötä Finanssivalvonnan osastoilla sopimalla yhteisistä käytännöistä esimerkiksi valvontahavaintojen seurannassa, valvottavien portaalien käytössä ja ESG-asioiden valvonnassa.

Finanssivalvonta kehitti priorisoinnin ja resurssien suuntaamisen toimintatapoja. Käytännössä resursseja suunnataan aiempaa voimallisemmin pakollisten hakemusasioden ja eri valvonta-alueiden minimivalvontamallien toteuttamisen lisäksi tietyille vuodelle määriteltyjen valvonnan painopisteiden toteuttamiseen.

Finanssivalvonta päivitti jatkuvuus- ja varautumissuunnitelman kriisijohtamismallin. Keskeisin malliin tehty muutos oli kriisiryhmä, joka toimii tarvittaessa kriisiohjausryhmän tukitoimintona. Varautumisessa ja jatkuvuuden hallinnassa tehdään tiivistä yhteistyötä Suomen Pankin kanssa. Lisäksi Finanssivalvonta osallistui lukuisiin finanssitoimialan jatkuvuus- ja valmiusharjoituksiin, joista suurin oli kertomusvuonna Pohjoismaiden ja Baltian viranomaisten yhteinen pankkisektorin kriisinhallintaharjoitus.

Digitalisaatiota hyödyntävä toiminta

Finanssivalvonnan digitalisaatiota edistettiin usealla valvontatyötä tukevalla ja toimintaa tehostavalla projektilla. Järjestelmäprojektit edistyivät kokonaisuutena hyvin vuoden 2024 aikana.

Kertomusvuonna Finanssivalvonta mm. otti käyttöön valvojan työpöytä -sovelluksen uusia versioita. Uudet ominaisuudet mahdollistivat valvontatoimien vuosiohjelman suunnittelun sekä järjestelmätuen valvontaprosesseille. Valvojan työpöydän myötä prosessit ovat kehittyneet yhtenäisemmiksi ja tehokkaammiksi, kun uudet ominaisuudet ohjaavat projektisuunnitelmien ja aikataulujen laatimista sekä tarjoavat esihenkilöille työvälineitä sovittujen toimien seurantaan.

Finanssivalvonnan tavoitteena on myös parantaa valvonnan kattavuutta ja laatua tekoälyn avulla. Työpajoissa tunnistettiin noin sata tekoälyn soveltuvaa käyttötapausta, joista työsetään yli kymmentä.

Uusi raportointijärjestelmä datan keräämiseen valvottavilta valmistui ja se otettiin käyttöön täysimääräisesti.

Sähköisen asioinnin projektissa vuoden 2024 tärkein valmiiksi saatu kokonaisuus oli vakuutusedustajarekisterisovellus, joka sujuvoittaa vakuutusedustajien asiointia. Projektissa on kehitetty myös valvottavien asiakkaille sähköistä asiointikanavaa Finanssivalvontaan. Tämän toiminnallisuuden kehitys on myöhästynyt suunnitellusta ja tavoitteena on sen käyttöönotto maaliskuussa 2025.

Asiantuntijuutta tukeva johtaminen

Finanssivalvonta otti yhdessä Suomen Pankin kanssa käyttöön asiantuntijuutta tukevan suoriutumisen johtamisen mallin, joka vahvistaa työn suunnittelua, valmentavaa johtamisotetta ja hybridityöskentelyä. Esihenkilöiden ja asiantuntijoiden "Innostava ja tuloksellinen" -valmennusohjelma tukee tämän mallin toteutusta.

Johtajuustutkimuksen mukaan Finanssivalvonnan johtajuusindeksi oli samalla tasolla kuin muissa asiantuntijaorganisaatioissa Suomessa ja lähellä edellisen vuoden tasoa. Ammatillisen kehittymisen tukeminen ja kehityskeskustelujen hyödyllisyys saivat henkilöstöltä positiivisimmat arviot. Finanssivalvonnan erityisiä vahvuuksia olivat palautteen antaminen, tuki ammatilliselle kehittymiselle ja tunnustukset hyvistä työsuorituksista. Esihenkilön luottamus alaisiin, yksikön toiminnan tehokkuus ja tavoitteiden selkeys tunnistettiin tehdyssä kyselyssä kehittämiskohteiksi.

Edellisvuoden tutkimukseen verrattuna Finanssivalvonta paransi sijoitustaan kaupallisen alan asiantuntijoiden ihanteellisimpien työnantajien joukossa sijalta kolmekymmentä sijalle kuusitoista. Juridiikan alan asiantuntijat arvostivat Finanssivalvonnan ihanteellisimpien työnantajien joukossa sijalle kahdeksan.

Finanssivalvonnan Pankkivalvonta-osasto uudisti organisaationsa. Muutoksilla pyrittiin yhdenmukaistamaan valvontaa sekä edistämään valvonnan vaikuttavuutta. Vakuutusvalvonnassa vahvistettiin resursointia eläkevakuuttaja Kevan kokonaisvalvonnan siirtyessä Finanssivalvonnalle.

Osana yhteisen eurooppalaisen pankkivalvonnan (Single Supervisory Mechanism, SSM) kymmenvuotisjuhlavuotta Euroopan keskuspankki (EKP) ja kansalliset valvojat järjestivät henkilöstölleen mahdollisuuden vierailulla EKP:ssä ja kansallisissa valvojissa. Finanssivalvonnan Pankkivalvonta-osaston järjestämälle vierailulle Suomeen osallistui henkilöitä EKP:stä, Bulgariasta, Kroatiasta, Saksasta, Ranskasta, Kreikasta, Irlannista, Luxemburgista ja Hollannista. Finanssivalvonnan Pankkivalvonta-osastolta vastaaville vierailuille muissa maissa osallistui kolme henkilöä.

Pääomamarkkinavalvonnan väärinkäytösvalvonnassa ja IFRS-valvonnassa toteutettiin lyhytaikaisia valvojavaihtoja vierailuina Hollannin ja Ranskan valvojien kesken. Vierailujen tavoitteena oli jakaa tietoa ja osaamista valvontamenetelmistä ja -prosesseista. Lisäksi osastolla työskenteli tekoälykehityksen tukena kaksi Schumann-vaihto-ohjelman osallistujaa.

Finanssivalvonta suuntasi korvausrekrytointeja uusiin osaamistarpeisiin. Henkilöstön osaamista ajankohtaisissa teemoissa kasvatettiin hyödyntämällä EKP:n koulutusmahdollisuuksia ja muita eurooppalaisia koulutusohjelmia. Lisäksi asiantuntijat osallistuivat eurooppalaisten valvojien työkiertoihin ja -vierailuihin.

Ennakoitavuutta ja avoimuutta tuettiin myös sidosryhmyöllä ja viestinnällä

Finanssivalvonta järjesti kesäkuussa 2024 sidosryhmilleen kestävyysnäkökulmia finanssisektorilla käsittelevän laajan seminaarin. Seminaarissa Finanssivalvonta korosti kestävyysnäkökulmien tärkeyttä, kertoi ennakoivasti sääntelystä ja valvonnasta ja herätti näin valvottaviaan ottamaan teemaa huomioon toiminnassaan. Finanssivalvonta järjesti myös useita tilaisuuksia eri valvottavasektoreille ajankohtaisista valvontateemoista, kuten pakotteiden ja rahanpesun estämisen valvonnasta, uudesta finanssisektorin häiriönsietokykyä koskevasta sääntelystä ja kestävyysraportoinnista. Finanssivalvonta julkaisi valvottavia ohjaavia valvottavatiedotteita vuoden 2024 aikana.

Syksyllä 2024 toteutetun sidosryhmätutkimuksen mukaan Finanssivalvonnan sidosryhmien luottamus valvojaa kohtaan oli hyvällä tasolla. Vastaajien ylivoimainen enemmistö kertoi luottamuksensa Finanssivalvontaan olevan erittäin tai melko suuri. Luottamus pysyi lähes muuttumattomana edelliseen vuoden 2021 mittauskertaan verrattuna.

Sidosryhmätutkimuksen mukaan Finanssivalvonnalla on vahvempi maine muihin viranomaisiin verrattuna: yli kaksi kolmasosaa vastaajista arvioi maineen selvästi tai jonkin verran keskimääräistä paremmaksi. Tutkimuksen tulosten perusteella on perusteltua lisätä Finanssivalvonnan toiminnan tuntemista: vain reilu kolmannes vastaajista arvioi tuntevansa Finanssivalvonnan nykyistä toimintaa hyvin ja lähes kuusikymmentä prosenttia vastaajista arvioi tuntevansa sitä kohtalaisesti. Arviot toiminnan tuntemisesta olivat hieman heikentyneet verrattuna edelliseen mittauskertaan vuonna 2021. Tätä selittää ainakin osittain edellistä mittausta suhteellisesti suurempi median edustajien osuus vastaajista. Parhaiten Finanssivalvonnan toimintaa tunsivat vastaajat pankkisektorilta ja muista viranomaisista.

Finanssivalvonnan medianäkyvyys

Finanssivalvonta julkaisi 20 lehdistötiedotetta vuonna 2024. Lehdistötilaisuuksia järjestettiin kaksi. Medialle suunnattu puhelinpalvelu vastaanotti ja ohjasi asiantuntijoille yli 100 median kyselyä tai haastattelupyyntöä. Näillä

Finanssivalvonta sekä nostaa julkisuuteen valvonnan kannalta tärkeitä teemoja että toisaalta tuo valvojan näkökulmia julkisuudessa käytävään keskusteluun.

Vuonna 2024 Finanssivalvonnasta julkaistiin 926 mediakirjoitusta, mikä oli hieman vähemmän kuin edellisenä vuonna. Myös Finanssivalvonnan hallitseva rooli mediakirjoituksissa laski ja aikaisempaa pienempi osuus jutuista perustui Finanssivalvonnan tiedotteisiin. Muutos johtui tavanomaista suuremmasta määrästä uutisia, jotka vain sivusivat Finanssivalvontaa sekä lehdistötiedotteiden tavanomaista vähäisemmästä läpimenosta mediassa. Finanssivalvonnan julkisuuden sävy vuonna 2024 säilyi pääosin neutraalina.

Finanssivalvonnan strategiaa tukevien päämittareiden toteumat

Kertomusvuonna Finanssivalvonta seurasi seitsemää johtokunnalle raportoitavaa strategista mittaria. Tavoitearvo saavutettiin neljässä mittarissa ja kolmen mittarin tavoitetta ei saavutettu.

Sidosryhmätutkimuksessa² tärkeimpien sidosryhmien antamissa arvosanoissa (3,5 ja 3,4) Finanssivalvonnan keskittymisestä olennaisiin asioihin, johdonmukaisuudesta, avoimuudesta, aktiivisuudesta, muutoskyvykkyydestä, sujuvuudesta ja kyvystä suunnata toimintaa toimintaympäristön muutosten mukaan päästiin hyvin lähelle tavoitetta (4). Vuoden 2024 sidosryhmätutkimus oli ensimmäinen strategiakaudella, jonka vuoksi sitä koskevia mittareita ei ollut edellisen vuoden johtokunnan kertomuksessa pankkivaltuustolle, ja mittarien kokonaismäärä kasvoi näin ollen kahdella.

Sidosryhmätutkimuksen tulokset olivat yleisen Finanssivalvontaa kohtaan tunnetun luottamuksen, maineen sekä vuorovaikutuksen hyödyllisyyden osalta huomattavan positiivisia, vaikka mittariston arvot jäivät hieman tavoitteesta.

Henkilöstötutkimuksessa johtamista koskeva tulos saavutti kansallisen referenssiarvon, mutta koska se oli hieman laskenut edellisen vuoden erinomaisesta tuloksesta, sen ei katsottu saavuttaneen täysin tavoitetta. Johtamisen onnistumisesta kertoo kuitenkin Finanssivalvonnan nousu työntajakuvatutkimuksissa.

² Sidosryhmätutkimuksen arviointiskaala on 1–5. Tulokset 4–5 (vihreä/hyvä), 3 (keltainen/ei hyvä eikä huono) ja 1–2 (punainen/huono).

Strategisten mittareiden tilanne on arvioitu seuraavalla kolmitasoisella arviointiasteikolla:

Strategiaa tukevat päämittarit – johtokunnalle raportoitavat

Strategiset teemat 2023–2025	Päämittarit	2024 tulos
<p>Ennakoiva ja ennakoitava valvonta</p>	1. Tärkeimpien sidosryhmien näkemys Finanssivalvonnan toiminnasta Olellisiin asioihin keskittyminen, johdonmukaisuus, avoimuus sekä aktiivisuus	○○ Uusi mittari
	2. Tarkastusten ja teema-arvioiden toteutuminen	●●●
<p>Digitalisaatiota hyödyntävä toiminta</p>	3. Digiprojektien onnistuminen Strategisten ICT-hankkeiden toteutuminen (Fisa-, Rapu- ja VTP)	●●●
	4. Työntekijäkokemus – Henkilöstön työtyytyväisyys	●●●
<p>Joustava ja muutoskykyinen organisaatio</p>	5. Tärkeimpien sidosryhmien näkemys Finanssivalvonnan toiminnasta Muutoskyvykkyydestä, sujuvuudesta ja kyvystä suunnata toimintaa toimintaympäristön muutosten mukaan	○○ Uusi mittari
	6. Työntekijäkokemus – Johtamisessa onnistuminen	○○
+ toimitasuunnitelmien toteutuminen (seuranta päämittareiden rinnalla)		●●●

●●● Tavoite saavutettu suunnitellun mukaisesti ○○ Tavoite lähes saavutettu suunnitellun mukaisesti ○ Tavoite jäänyt selkeästi suunnitellusta

5 Finanssivalvonnan vuoden 2024 valvontatoimenpiteet

Finanssivalvonnan strategia vuosille 2023–2025 ohjaa valvontaa ja toiminnan kehittämistä. Se ohjaa ennakoivuuteen ja ennakoitavuuteen, digitalisaation hyödyntämiseen toiminnassa, asiantuntevuutta tukevaan johtamiseen sekä joustavuuden ja muutoskykyisyyden parantamiseen.

Valvoja toteutti vuonna 2024 valvontaa määritettyjen valvonnan painopisteiden mukaisesti. Nämä liittyivät epävaakaan toimintaympäristön operatiivisiin ja taloudellisiin riskeihin, pitkäaikaisiin trendeihin sekä valvottavien hallinnon luotettavuuteen.

Makrovakaustoimet vahvistivat rahoitusjärjestelmän häiriönsietokykyä rakenteellisten riskien varalle

Finanssivalvonnan johtokunta tekee päätökset makrovakausvälineiden käytöstä Suomessa. Vuoden 2024 kesäkuussa Finanssivalvonta päätti säilyttää muiden rahoitusjärjestelmän kannalta merkittävien luottolaitosten (Other Systemically Important Institutions, O-SII) lisäpääomavaatimukset ennallaan. Vuonna 2023 Finanssivalvonta oli asettanut yhden prosentin suuruisen järjestelmäriskipuskurivaatimuksen ja hyväksyi osittain suomalaispankkien norjalaisiin saamiin kohdistuvan Norjan järjestelmäriskipuskurivaatimuksen, jotka astuivat voimaan kertomusvuoden aikana.

Syyskuussa Finanssivalvonta hyväksyi Tanskan makrovakausriskinasettaman seitsemän prosentin suuruisen sektorikohtaisen järjestelmäriskipuskurivaatimuksen. Tätä vaatimusta sovelletaan suomalaisten luottolaitosten tanskalaisiin saataviin, jotka kohdistuvat kiinteistösektorilla toimiviin yhteisöihin. Vaatimus tuli voimaan 1.1.2025.

Rakenteelliset lisäpääomavaatimukset astuivat kokonaisuudessaan voimaan ja nostivat suomalaisten pankkien makrovakausriskien kokonaismäärän tasolle, jonka Finanssivalvonta arvioi riittäväksi.

Finanssivalvonta arvioi neljännesvuosittain sekä tarvetta asettaa muuttuva lisäpääomavaatimus luottolaitoksille että tarvetta kiristää kotitalouksien asuntoluotonottoa rajoittavaa enimmäisluototussuhdetta eli lainakattoa. Markkina- ja suhdannekehitys ei osoittanut tarvetta vaatimusten kiristämiseen kertaakaan kertomusvuoden aikana.

Kertomusvuonna laaditun selvityksen mukaan luottolaitokset noudattivat hyvin Finanssivalvonnan suositusta asuntoluotonhakijan luottojen ja rahoitusvastikkeiden enimmäishoitorasitteesta sekä vuonna 2023 voimaan tulleita uusia asunto- ja taloyhtiöluottoja koskevia rajoitteita.

Kuluttajaluotonmyöntäjissä uusia valvottavia

Kuluttajaluottoja myöntävät yritykset siirtyivät Finanssivalvonnan valvottaviksi vuonna 2023, kun laki luotonantajien ja vertaislainanvälittäjien rekisteröinnistä ja säännökset maksukyvyttömyysriskien hallinnasta kuluttajaluotonannossa tulivat voimaan.

Uusia valvottavia koskevat selvitykset ja arviot toimijoiden rekisteröintiedellytysten täyttymisestä, asiakkaansuojaa koskevista menettelytavoista sekä maksukyvyttömyysriskien hallinnasta valmistuivat vuoden ensimmäisellä puoliskolla. Arvioissa selvitettiin, missä määrin luotonantajien toimintatavat vastasivat uusien säännösten vaatimuksia, uusien valvottavien sopimusehtojen sisältöä ja asiakasvalitusten käsittelyprosesseja. Selvitykset osoittivat, että yksilöllisesti sovitussa sopimusehdoissa oli jonkin verran puutteita. Lisäksi ne osoittivat toimijoiden välillä eroja maksukyvyttömyysriskien hallinnassa sekä puutteita luotonmyöntökäytännöissä.

Rekisteritiedoissa tapahtuneiden muutosten ilmoittamisessa havaittiin laiminlyöntejä. Finanssivalvonta päivitti rekisterinsä ja selvitti samalla toimijoiden omistusrakenteet. Asianomaisten yhtiöiden rekisteristä poistamista koskevien hakemusten pohjalta Finanssivalvonta perui 14 yhtiön rekisteröitymisen. Rekisteristä poistamisen edellytyksenä oli, ettei yhtiö enää myönnä uusia kuluttajaluottoja eikä sillä ole aiempaan toimintaan liittyvää luottokantaa jäljellä.

Pankkien riskienhallinta valvonnan kohteena

Finanssivalvonta valvoo Suomessa merkittävimpiä pankkeja EKP:n johdolla: Nordea Bank Oyj:tä, OP Ryhmää, Kuntarahoitus Oyj:tä ja Danske Bank A/S Suomen sivuliikettä. Muiden pankkien valvonta on suoraan Finanssivalvonnan vastuulla.

Finanssivalvonta korosti kertomusvuonna pankkien valvonnassa luotto- ja likviditeettiriskien hallintaa, uuden korkoriskisääntelyn noudattamista sekä luotettavan hallinnon kysymyksiä taloudellisen toimintaympäristön muutosten vuoksi. Tarkastukset kohdistuivat luotto- ja likviditeettiriskeihin, luotettavaan hallintoon sekä vakavaraisuuslaskennan sisäisiin malleihin.

Finanssivalvonta selvitti suorassa valvonnassaan olevilta pankeilta, missä määrin ne noudattavat kiinteistövakuuksien arvostuskäytännöistä annettua sääntelyä ja miten ne hallinnoivat taloyhtiölainoihin liittyviä luottoriskejä. Merkittävimmät puutteet liittyivät järjestämättömien saamisten liikekiinteistövakuuksien arvostamiseen ja arvon määrittämisriippumattomuuteen luotonantoa koskevasta päätöksentekoprosessista sekä kiinteistövakuuksien arvojen seurantatiheyteen.

Finanssivalvonta arvioi myös sitä, miten pankit noudattavat Euroopan pankkiviranomaisen (EBA) päivitettyä korkoriskisääntelyä. Puutteita havaittiin sekä luottolaitosten omissa menetelmissä että valvonnan poikkeavien arvojen testeissä ja erityisesti mittausmenetelmien ja mallien hallinnassa. Puutteet mittausmenetelmissä ja malleissa yhdistettynä niiden puutteelliseen hallintaan kyseenalaistavat luottolaitosten korkoriskimittauksien antamien tulosten luotettavuutta.

Finanssivalvonta osallistui Pohjoismaiden ja Baltian maiden rahoitusvakaudesta vastaavien viranomaisten yhteiseen kriisiharjoitukseen. Harjoituksessa testattiin viranomaisten valmiutta mahdolliseen kriisitilanteeseen kuvitteellisen, Pohjoismaissa ja Baltiassa toimivan pankin kohdalla. Harjoitukseen osallistui lähes 450 henkilöä eri maiden viranomaisista sekä Euroopan unionin viranomaisista. Mukana oli myös Kansainvälisen valuuttarahaston IMF:n edustaja. Finanssivalvonnasta harjoitukseen osallistui noin 25 henkilöä.

ICT- ja kyberturvallisuudesta huolehtimisen tärkeys korostui vuoden aikana

Vallitsevassa turvallisuustilanteessa kiinnitettiin erityistä huomiota finanssisektorin tarjoamien palveluiden operatiiviseen toimintaan ja niiden toimintavarmuuteen. Finanssivalvonta seurasi kyberturvallisuutta ja palveluiden toimintaa tehostetusti.

Syksyn aikana finanssisektoriin kohdistui palvelunestohyökkäyksiä, jotka aiheuttivat aiempaa pidempikestoista haittaa asiakkaiden palveluiden käytölle. Palvelunestohyökkäyksiä tehtiin myös muissa Pohjoismaissa, Baltian maissa sekä laajemmin Euroopassa. Hyökkäykset näkyivät mediassa ja yhteiskunnallisessa keskustelussa Suomessa enemmän kuin muissa Pohjoismaissa.

Erilaiset maksamiseen liittyvät petokset ja huijaukset lisääntyivät myös vuonna 2024. Petosmenetelmät kehittyvät jatkuvasti, joten verkko- ja mobiilipankin sekä verkkomaksamisen turvallisuuden ja asiakkaan vahvaa tunnistamista koskevien teknisten ratkaisujen tulee vastata uusiin sähköisen maksamisen turvallisuusuhkiin.

Vuoden 2024 aikana Finanssivalvonta julkaisi teema-arvion verkkopankin, mobiilipankin ja verkkomaksamisen turvallisuudesta, ja suositti pankkeja kehittämään verkkopankki- ja mobiilimaksamisen kontrolleja niin, että käyttäjällä olisi mahdollisuus asettaa nykyistä monipuolisemmin turvarajoituksia tekemiinsä tilisiirtopohjaisiin maksuihin. Tällaisia rajoituksia ovat esimerkiksi mahdollisuus asettaa maksuille päivä- tai kertaluonteinen käyttöraja sekä rajoittaa maita tai maantieteellisiä alueita ja vastaanottavia tahoja, joihin maksu suuntautuu. Lisäksi pankkien tulisi parantaa mahdollisesti petoksellisten maksutapahtumien monitorointia, niiden pysäyttämistä ja lisävahvistusten pyytämistä. Finanssivalvonta suositti pankkeja myös kehittämään maksujen monitorointia siten, että ne voisivat entistä tarkemmin pysäyttää maksut, jotka poikkeavat merkittävästi asiakkaan aikaisemmasta maksuhistoriasta.

Erilaisista huijaustavoista tiedottaminen ja asiakkaiden opastaminen turvalliseen verkkoasiointiin on tärkeää. Pankkien on edelleen aktiivisesti tiedotettava eri kanavissa palvelujensa turvallisuudesta ja jatkettava muistuttamista sekä opastamista siitä, miten pankkien sähköisissä palveluissa asioidaan turvallisesti. Finanssivalvonta järjesti

yhdessä Suomen Pankin ja Talousosaamiskeskuksen kanssa syksyllä 2024 lukiolaisille suunnatun tilaisuuden huijausten tunnistamisesta ja turvallisesta maksamisesta.

Kevään aikana Finanssivalvonta selvitti, kuinka merkittävät finanssialan toimijat ovat varmistaneet häiriönsietokykyä normaali- ja poikkeusoloissa. Syksyn aikana Finanssivalvonta arvioi Suomessa toimivien luottolaitosten valmiuksia käyttää päivittäismaksamisen turvaamiseksi luotua huoltovarmuustilijärjestelmää ja pankkienvälisen maksamisen varajärjestelyä.

Finanssivalvonta sai valmiiksi kaksi ICT- ja tietoturvariskien tarkastusta. Finanssivalvonnan asiantuntija osallistui Euroopan keskuspankin (EKP) suorassa valvonnassa olevien pankkien kyberstressitesteihin alkuvuoden ajan.

Vuoden aikana valmistauduttiin finanssialan digitaalisesta häiriönsietokyvystä (Digital Operational Resilience Act, DORA) annetun asetuksen soveltamisen alkamiseen tammikuussa 2025. Asetusta täydentävän alemman tason sääntelyn valmistumisen viiveet vaikuttivat niin valvottavien kuin Finanssivalvonnan valmisteluihin.

Finanssivalvonta jatkoi yhteistyötä tiedonjaossa muiden rahoitusmarkkinaviranomaisten kanssa erilaisissa finanssimarkkinoihin vaikuttavissa häiriöissä. Yhteistyötä ulkomaisten viranomaistoimien koordinoimiseksi operatiivisissa häiriötilanteissa jatkettiin Pohjoismaiden ja Baltian maiden viranomaisten kanssa. Finanssivalvonta valmistautui myös toimimaan myös kansallisena yhteyspisteenä finanssisektorin systeemisten kyberhäiriöiden koordinaatioryhmässä (Systemic Cyber Incident Coordination Framework, EU-SCICF).

Vakuutussektorilla toimijoiden vakavaraisuuden ja menettelytapojen valvontaa

Finanssivalvonta kohdisti vakuutussektorilla valvontaansa sekä omien painopisteidensä että Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen (European Insurance and Occupational Pensions Authority, EIOPA) antamien strategisten tavoitteiden mukaisesti. Painopisteitä olivat muun muassa valvottavien hallintojärjestelmän toimivuus ja luotettavuus, kvantitatiiviset riskit sekä kiinteistöriskit sijoitustoiminnassa. Asiakkaansuojaan liittyvät vakuutustarpeen selvittäminen ja valvottavien hallitusten rooli menettelytapakysymyksissä painottuivat valvonnassa.

Finanssivalvonta kartoitti vahinko- ja henkivakuutusyhtiöiden sisäisen tarkastuksen toimintatapoja sekä toiminnon ammattitaidon ja resursoinnin riittävyttä osana hallintojärjestelmien valvontaa ja havaitsi puutteita toiminnon resurssien ja osaamisen varmistamisessa ja tarkastussuunnitelmissa. Arvio osoitti kehitettävää myös sisäisen tarkastuksen ja hallituksen välisessä vuorovaikutuksessa. EIOPA julkaisi kannanoton tunnistamistaan vakuutusyhtiöiden palkitsemisjärjestelmien riskitekijöistä.

Finanssivalvonta selvitti vahinko- ja henkivakuutusyhtiöiden hallitustyöskentelyä. Selvityksen mukaan hallitusten työskentelyssä on kehitettävää erityisesti hallintojärjestelmän riittävyyden ja riskiottohalukkuuden arvioinnissa sekä hallituksessa käytävässä keskustelussa ja vuorovaikutuksessa henkilöstön kanssa. Valvoja nosti esiin hyvänä käytänteenä mallin, jossa hallituksen vuorovaikutuksen kirjaaminen oli selkeää ja pöytäkirjausten perusteella hallitus ohjasi vahvasti yhtiön toimintaa.

Finanssivalvonta teki työttömyyskassoihin neljä tarkastusta, joiden perusteella se antoi kehotuksia ja suosituksia muun muassa julkisen hallintotehtävän ulkoistamisesta, kirjallisista toimintaperiaatteista, sisäisestä tarkastuksesta ja johdon ammattipätevyden hallinnasta.

Lakisäateistä eläkevakuuttamista harjoittavien eläkesäätiöiden ja -kassojen riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan toimintaperiaatteiden kartoitus osoitti, että toimintaperiaatteet olivat pääosin asianmukaisia. Finanssivalvonta

muistutti, että riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan toimintaperiaatteiden tulee olla kirjallisia, hallituksen vahvistamia ja ajantasaisuutta tulee arvioida säännöllisesti.

Finanssivalvonta teki syväanalyysin vahinkovakuutusyhtiöiden jälleenvakuutusjärjestelyjen riskiä vähentävistä ominaisuuksista, tehokkuudesta, laskentojen oikeellisuudesta, peruste- ja vastapuoliriskeistä sekä aktuaaritoiminnon lausunnoista. Analyysin tulokset korostivat jatkuvan arvioinnin tarvetta jälleenvakuutusjärjestelyjen muuttuessa. Ensivakuuttajien on erityisen tärkeää varmistaa, että vakuutusehdot ja merkintäpolitiikat ottavat huomioon jälleenvakuutus sopimusten muuttuvat sisällöt.

EIOPA toteutti stressitestit joukolle eurooppalaisia vahinko- ja henkivakuutusyhtiöitä. Finanssivalvonta laajensi stressitestin koskemaan kansallisella tasolla valittuja vakuutusyhtiöitä ja -ryhmiä sekä työeläkevakuutuslaitoksia. Tulosten perusteella Finanssivalvonta arvioi, että suomalainen vahinko- ja henkivakuutussektori kestäisi vakavan ja välittömästi realisoituvan stressiskenaarion vaikutukset ilman, että vakavaraisuus heikkenisi. Työeläkelaitosten vakavaraisuus kesti hyvin stressiskenaarion likvideihin sijoituksiin kohdistuneen stressin. Epälikvideihin sijoituksiin kohdistuneen erittäin vakavan ja epätodennäköisen nopean heikentymisen jälkeen vakavaraisuustilanne olisi ollut heikko ilman erityistoimia.

Eläkevakuuttajille tehdyssä teema-arviossa todettiin, että kiinteistösijoitusten käyvät arvot olivat olleet vuoden 2023 lopussa pääosin ajan tasalla ja riippumattoman ulkopuolisen arvioitsijan arvioimia. Eläkevakuuttajien kiinteistösijoitusten käyvät arvot heijastivat heikentyneitä tilannetta kiinteistömarkkinoilla, ja suurimmat alaskirjaukset tehtiin toimistoihin ja asuntoihin, jotka ovat myös suurimmat kiinteistöluokat. Samansuuntaisia havaintoja tehtiin myös vahinko- ja henkivakuutusyhtiöiden kiinteistösijoitusten valvonnassa.

Finanssivalvonta arvioi hallitusten pöytäkirjojen kautta vakuutuksenottajiin liittyviä keskeisiä menettelytapakysymyksiä, kuten käsittelyaikojen ja valitusmäärien esille nousua työeläkeyhtiöiden sekä isompien henki- ja vahinkovakuutusyhtiöiden hallituksissa. Yhtiöiden hallituksissa vakuutustoiminnan menettelytapa-asioiden käsittelyssä oli merkittäviä yhtiökohtaisia eroja ja asioiden kirjaamistavoissa vaihtelevuutta. Finanssivalvonta suositteli yhtiöiden hallituksia kiinnittämään erityistä huomiota keskeisten palveluprosessien sääntelyn mukaisen toimivuuden varmistamiseen.

Finanssivalvonta muistutti yhtiöitä asiakkaan vakuutustarpeen arvioinnin tärkeydestä sekä työeläkeyhtiöiden yhtiökohtaisten maksunosien markkinoinnin selkeydestä ja ymmärrettävyydestä.

Pääomamarkkinoiden valvonnassa poikkeuksellinen määrä tutkintapyyntöjä sekä havaintoja listalleottoesitteissä ja tilinpäätösstandardien noudattamisessa

Finanssivalvonnalle kevään 2024 aikana tarkastettavaksi toimitettujen listalleottoesitteiden laatu oli aiempaa heikompi. Finanssivalvonta nosti esitteiden heikentyneen laadun esiin Markkinat-tiedotteessaan kesällä.

Kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, IFRS) valvonnan havaintojen määrä lisääntyi. Havainnot koskivat perusasioita, kun toimintaympäristön epävarmuus monimutkaistaa raportointikysymyksiä. Uusi kestävyysraportointivelvoite on listayhtiöille suurin raportointimuutos sitten IFRS-standardien käyttöönoton, ja tämä vaati yhtiöiltä merkittäviä voimavaroja. Finanssivalvonta julkisti vuonna 2025 alkavan listayhtiövalvonnan painoalueet listayhtiötilaisuuksissa ennakoivasti viime vuoden lopulla.

Markkinoiden väärinkäytösvalvonnassa Finanssivalvonta ohjasi sijoituspalvelun tarjoajia näennäiskauppojen valvonnassa ja hyvien käytänteiden käyttöönotossa. EU-sääntelyn muutokset markkinoiden väärinkäytösasetukseen

tulivat osin voimaan loppuvuonna. Finanssivalvonta päätti, että Suomessa johdon liiketoimien ilmoitusten raja-arvona noudatetaan asetuksen mukaista 20 000 euroa (aiemmin 5 000 euroa).

Finanssivalvonta julkaisi toukokuun alussa poikkeuksellisesti tiedotteen tekemästään esitutkintapyyntöstä, joka koski epäilyjä Oma Säästöpankkiin liittyvistä arvopaperimarkkinarikoksista. Tiedotteella vahvistettiin, että poliisin julkistama tutkintapyyntö oli tullut Finanssivalvonnalta.

Finanssivalvonta asetti vuonna 2023 Ermitage Partners Oy:lle kiellon jatkaa ja uudistaa sijoituspalvelun tarjoamista sijoituspalvelulain vastaisesti. Helsingin hallinto-oikeus päätti 27.11.2024 pitää kiellon voimassa. Päätös ei ole lainvoimainen.

OP Yrityspankki Oyj liittyi Euroopan rahamarkkinainstituutin (European Money Market Institute, EMMI) Euribor-paneelin jäseneksi. Finanssivalvonta osana Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen (European Securities and Markets Authority, ESMA) kollegiota valvoo OP Yrityspankki Oyj:n toimintaa Euribor-paneelin jäsenenä.

Finanssivalvonta toteutti vuosikyselyn rahastonhoitajille ja sijoituspalvelua tarjoaville yhtiöille ja havaitsi puutteita muun muassa toimiluvallisten yhtiöiden hallitusten kokoonpanoissa eturistiriitatilanteiden hallitsemiseksi, compliance-toiminnon tekemisessä valvonta- ja tarkastustoimenpiteissä sekä ajankäytössä ja ulkoistuksissa. Finanssivalvonta julkaisi raportin havainnoistaan ja näkemyksistään sääntelyn soveltamisesta sekä asioista, joihin yhtiöiden tulisi erityisesti kiinnittää huomiota.

Finanssivalvonta kiinnitti valvonnassaan vuoden 2024 aikana huomiota kiinteistösektorin muutoksiin niin kiinteistörahastoissa kuin valvottavien kiinteistöarvostuksissa sijoituksina sekä vakuuksina. Finanssivalvonta valvoi avointen kiinteistörahastojen hoitajien likviditeetin hallintaa koskevien stressitestien puutteiden korjaamista. Finanssivalvonta oli havainnut puutteet vuoden 2023 teema-arviossa. Finanssivalvonta arvioi myös avointen kiinteistörahastojen lunastuksia kuukausittain. Kertomusvuonna valmistui kaksi avointen kiinteistörahastojen hoitajien riskienhallintaa koskevaa tarkastusta, ja loppuvuonna Finanssivalvonta aloitti avointen kiinteistörahastojen arvostusta koskevat tarkastukset.

Lehdistötilaisuudessa 12.9.2024 Finanssivalvonta kertoi kiinteistörahastojen tilanteesta: Nettolunastukset ja arvomuutokset ovat olleet negatiivisia vuonna 2024, ja että tässä yhteydessä myös vieraan pääoman määrä on noussut jossakin määrin. Avoimet kiinteistörahastot ovat vuodesta 2023 alkaen harventaneet rahastojen aukioloaikoja lunastuksille ja laajentaneet likviditeetin hallintavälineiden käyttöä. Rahastojen likviditeettitilanteen heikennyttä yksittäiset kiinteistörahastot ovat vuoden 2023 ja 2024 aikana myös väliaikaisesti rajoittaneet tai keskeyttäneet lunastuksia.

Vuoden 2025 alussa kiinteistörahastojen lunastusten keskeytykset nostivat aiheen mediaan, ja Finanssivalvonnan asiantuntijat ovat osallistuneet aktiivisesti aiheesta käytävään keskusteluun mediassa.

Kryptovaratoimijoita koskeva MiCA-asetus asteittain voimaan

Kryptovaratoimijoita koskeva EU:n kryptovaramarkkina-asetus (MiCA) astui voimaan asteittain vuoden 2024 aikana ja sitä sovelletaan täysimääräisesti vuoden 2024 lopulta lähtien.

Asetus edellyttää kryptovarapalvelun tarjoajia noudattamaan useita rahoitusmarkkinoilla vakiintuneita vaatimuksia. Vaatimukset liittyvät muun muassa hallinnon järjestämiseen, johdon pätevyyteen, omiin varoihin, tietojen läpinäkyvyyteen, tietoturvaan sekä eturistiriitojen hallintaan.

Finanssivalvonta vastaanotti määräaikaan mennessä seitsemän kryptovarapalvelun tarjoajien toimilupahakemusta nykyisen lain nojalla rekisteröidyiltä yrityksiltä. Hakijoiden oikeus tarjota virtuaalivaluuttaan liittyviä palveluita päättyy, mikäli niille ei myönnetä toimilupaa viimeistään siirtymäajan loppuun mennessä.

Rahanpesun estämisen valvonta

Rahanpesun estämisen valvonta perustuu vuosille 2023–2024 laadittuun rahanpesun estämisen strategiaan, jossa keskeisessä asemassa ovat tiedottaminen ja ohjeistus sekä valvontatoiminta ja riskien arviointi. Kaikkien näiden yhteisellä vaikutuksella toteutetaan kokonaisvaltaisesti rahanpesun estämisen valvontaa.

Vuoden 2024 aikana Finanssivalvonta tarkasti rahanpesun estämistä yhdessä luottolaitoksessa, kahdessa maksupalvelun tarjoajassa ja yhdessä virtuaalivaluuttapalveluiden tarjoajassa. Lisäksi valvoja aloitti kolme tarkastusta, jotka valmistuvat seuraavan vuoden puolella. Rahanpesun estämisen ja pakotteiden noudattamisen menettelytapavalvonnassa tarkastusten määrä on vakiintunut viiteen tarkastukseen (liukuva 12 kk) tavoitteen mukaisesti.

Rahanpesun estämisen valvonta kattaa useita valvontasektoreita, ja Finanssivalvonta tapasi kertomusvuoden aikana noin kuusikymmentä valvottavaa. Rahanpesuvalvonnan asiantuntijat osallistuivat ensimmäistä kertaa myös TyEL-yhtiöiden tapaamisiin.

Finanssivalvonta määräsi kahdelle rahanvälityspalvelun tarjoajalle seuraamusmaksut rahanpesun estämissäntelyn laiminlyönneistä. Laiminlyönnit koskivat muun muassa kynnsarvoilmoittamista ja asiakassuhteisiin liittyvää rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskin arvioimista.

Finanssivalvonta selvitti vuonna 2023 valvontaansa siirtyneiden kuluttajaluottoja myöntävien yritysten rahanpesulain mukaisten velvoitteiden noudattamista. Selvityksen perusteella Finanssivalvonnan aktiivisilla toimilla on ollut positiivinen vaikutus toimijoiden rahanpesua ja terrorismin rahoittamista koskevan riskitietoisuuden laajentamiseen ja riskienhallintaan. Valtaosa toimijoista on reagoinut Finanssivalvonnan lisäselvityspyyntöihin ripeästi. Toimijat ovat kehittäneet sisäisiä riskienhallintaprosessejaan rahanpesun estämisen tehostamiseksi Finanssivalvonnan antaman palautteen perusteella.

Syksyllä 2024 Finanssivalvonta käynnisti ensimmäisen pakotteiden noudattamisen tarkastuksen. Finanssivalvonta laati myös riskiarvion pakotteiden noudattamisesta. Pakoteriskialtistus on kohonnut sellaisilla toimialoilla, joilla tarjotaan erilaisia rajat ylittäviä maksupalveluita, jotka mahdollistavat varojen siirtämisen nopeasti ja helposti paikasta toiseen. Tällaisia ovat esimerkiksi kansainvälisiä maksupalveluita tarjoavat luotto- ja maksulaitokset. Näiden toimijoiden on syytä kiinnittää erityistä huomioita toimintaperiaatteiden, menettelytapojen ja sisäisen valvonnan tasoon. Myös rahanvälittäjien ja virtuaalivaluuttapalveluntarjoajien on syytä varmistaa, että niillä on riittävät toimintaperiaatteet ja menettelytavat pakotesääntelyn noudattamiseksi.

Finanssivalvonta laati riskiarvion myös virtuaalivaluutan tarjoajia koskevasta rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskeistä. Sektorilla tarjottaviin tuotteisiin ja palveluihin liittyvä riski on erittäin merkittävä, sillä ne mahdollistavat rajat ylittävät maksut henkilöltä toiselle lähes reaaliaikaisesti. Lisäksi virtuaalivaluuttojen siirroissa osapuolten tunnistaminen on useissa tapauksissa erittäin vaikeaa. Tämä toiminta on kuitenkin muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta vielä rajattua asiakasmäärän ja maantieteellisen ulottuvuuden osalta.

Rahanpesulain uudistamista koskeva työryhmä aloitti työnsä Euroopan unionin (EU) rahanpesun estämisen (Anti Money Laundering, AML) paketin hyväksynnän jälkeen. Finanssivalvonta osallistuu aktiivisesti tähän työhön sekä

aloittavan rahanpesun vastaisen viranomaisen (Authority for Anti-Money Laundering and Countering the Financing of Terrorism, AMLA) työskentelyn valmisteluun.

Tarkastukset, teema-arviot ja valvojan arviot

Kertomusvuonna valmistui yhteensä 44 tarkastusta tai teema-arviota. 17 tarkastusta tai teema-arviota eteni vuoden vaihteessa suunnitelman mukaisesti, ja niiden odotettiin valmistuvan vuoden 2025 alkupuolella. Vuoden 2024 tarkastus- ja teema-arvioiden vuosiohjelma toteutui 89 prosenttisesti, kun otetaan huomioon, että kuusi tarkastusta tai teema-arviota peruuntui Finanssivalvonnasta riippumattomista syistä. Vuoden aikana suunnitelmaan lisättiin kuusi tarkastusta tai teema-arviota. Valmistuneet tarkastukset ja teema-arviot tuottivat merkittäviä havaintoja sekä yksittäisten valvottavien että finanssimarkkinoiden tilasta ja riskeistä.

Finanssivalvonta jatkoi kertomusvuonna tarkastusten ja teema-arvioiden toteutumisen kuukausittaista seuranta, jotta se voisi reagoida mahdollisiin poikkeamiin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa esimerkiksi suuntaamalla resursseja uudelleen.

Vuoden 2024 suunnitelma sisälsi 24 valvojan arviota, ja tämä määrä myös valmistui kertomusvuoden aikana. Näistä vakuutusvalvonnassa valmistui kolmetoista, pankkivalvonnassa kymmenen ja pääomamarkkinoiden valvonnassa yksi.

Tutkintapyynnöt ja hallinnolliset sanktiot

Markkinoiden luotettavan toiminnan edellyttämä väärinkäytösten valvonta ja niihin puuttuminen on osa Finanssivalvonnan valvontatyön kokonaisuutta.

Finanssivalvonta teki kahdeksantoista tutkintapyyntöä poliisille, määräsi yhden rikemaksun ja yhdeksän seuraamusmaksua. Tehdyistä tutkintapyynnöistä seitsemäntoista kohdistui kertomusvuonna kaupankäyntiin arvopaperimarkkinoilla. Tehtyjen tutkintapyyntöjen ja hallinnollisten seuraamusten määrät kasvoivat edellisvuosista. Määrän kasvuun vaikuttivat muun muassa valvonnan painotukset ja riskiperusteisuus sekä kehittyneet valvontaprosessit ja järjestelmät sisäpiiritiedon väärinkäyttö- ja markkinoiden manipulointiepäilyjen tutkinnassa. Finanssivalvonta puuttui sanktioin myös sellaisiin rikkomuksiin ja laiminlyönteihin, joissa se on viime vuosina havainnut aiempaa enemmän keskeisten velvoitteiden noudattamatta jättämistä. Tällaisia ovat johdon liiketoimi-ilmoituksiin liittyvät laiminlyönnit. Hallinnollisten seuraamusten määrän kasvuun vaikutti myös henkilöresurssien kohdentaminen Finanssivalvonnassa. Finanssivalvonta julkistaa pääsääntöisesti ainoastaan lukumäärätiedot tehdyistä tutkintapyynnöistä, jotta poliisin esitutkinta ei vaarantuisi.

Arvopaperimarkkinoiden tutkintatapaukset

Kertomusvuonna Finanssivalvonta tutki 207 arvopaperimarkkinoiden kaupankäyntiin ja tiedonantovelvollisuuteen liittyvää valvontatapausta. Finanssivalvonta vastaanotti markkinoilta 204 ilmoitusta epäilyttävistä liiketoimista tai toimeksiannoista. Epäilyilmoitusten lukumäärässä ei tapahtunut merkittävää muutosta. Finanssivalvonta käsitteli suuren osan ilmoituksista vuoden aikana, ja osan tutkimukset jatkuvat vuonna 2025.

Yhteistyö Euroopan keskuspankin ja eurooppalaisten valvontaviranomaisten kanssa

Finanssivalvonta on osa Euroopan yhteistä pankkivalvontamekanismia (Single Supervisory Mechanism, SSM). SSM koostuu eurojärjestelmään kuuluvien jäsenvaltioiden kansallisista toimivaltaisista viranomaisista ja Euroopan keskuspankista (EKP).

Finanssivalvonta kuuluu Euroopan finanssivalvontajärjestelmään, joka sisältää kolme viranomaista: Euroopan pankkiviranomaisen (EBA), Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen (ESMA) ja Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen (EIOPA).

Euroopan finanssivalvontajärjestelmään kuuluvat myös Euroopan keskuspankin yhteydessä toimiva Euroopan järjestelmäriskikomitea (ESRB) ja kansalliset valvontaviranomaiset. Lisäksi Finanssivalvonta tekee yhteistyötä valikoidusti kansainvälisillä foorumeilla.

Euroopan keskuspankki EKP

EKP:n ja kansallisen valvojan yhteiset valvontaryhmät valvovat EKP:n valvonnassa olevia pankkeja vakiintuneen toimintamallin mukaisesti. Finanssivalvonta tekee valvontatyöstä noin 75 prosenttia ja EKP 25 prosenttia. Suomalaispankkien tarkastuksiin osallistuvat EKP:n ja muiden SSM-maiden tarkastajat.

Finanssivalvonta hyödyntää EKP:n menetelmäkehitystä ja valvontakäytänteitä suoraan valvonnassaan olevien luottolaitosten valvonnassa. EKP kehittää valvontaan käytettäviä menetelmiä ja työkaluja, ja Finanssivalvonta osallistuu tähän työhön. EKP:n valvontaneuvosto johtaa yhteisen valvontamekanismin toimintaa ja tekee valvottavia koskevia päätöksiä.

Kertomusvuonna suomalaisiin EKP:n valvomiin pankkeihin tehtiin EKP:n ja Finanssivalvonnan yhteistyössä seitsemän tarkastusta. EKP myönsi Finanssivalvonnan esityksestä yhdelle pankille toimiluvan ja arvioi Finanssivalvonnan esityksen pohjalta kolme ilmoitusta määräosuuden hankinnasta. EKP:n suorassa valvonnassa oleviin pankkeihin tehtiin valvojan arviot. Lisäksi kertomusvuonna yhteisten valvontaryhmien työssä painottui valmistautuminen DORA-asetuksen soveltamisen aloittamiseen, erityisesti kehittämällä ICT-palveluihin liittyvien häiriötilanteiden raportointia ja digitaalisen häiriönsietokyvyn testausta (Threat-Led Penetration testing).

Euroopan pankkiviranomainen EBA

Finanssivalvonta osallistuu EBA:n työhön päätöksenteossa hallintoneuvostossa ja sen pysyvissä komiteoissa. Se on jäsenenä myös useissa näiden komiteoiden alaisissa työryhmissä, joissa valmistellaan EBAlle osoitetut sääntelyhankkeet, varmistetaan yhtenäiset valvontakäytännöt ja analysoidaan finanssimarkkinoihin liittyviä riskejä.

Kertomusvuonna EBA:n tärkeimpiä sääntelyhankkeita, joiden valmisteluun myös Finanssivalvonta osallistui, olivat pankkien vakavaraisuussääntelyn uudistus, EU:n digitaalisen finanssistrategian täytäntöönpano ja pankkien ESG-riskien valvonta. Lisäksi työ pankeilta kerättävien tietovarastojen ja EBA:n analyysitoiminnan kehittämiseksi jatkui. Finanssivalvonta oli myös mukana erilaisissa EBA:n rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseen liittyvissä eurooppalaisissa hankkeissa.

Eurooppalainen vakuutus- ja lisäeläkeviranomainen EIOPA

Kertomusvuonna EIOPA keskittyi lukuisiin käynnissä oleviin lainsäädäntöhankkeisiin. Näihin kuuluivat muun muassa vakavaraisuussäntelyn päivittäminen (Solvency II Review), elvytys- ja kriisinhallintadirektiivi (Insurance Recovery and Resolution Directive, IRRD) sekä asetus finanssialan digitaalisesta häiriönsietokyvystä (Digital Operational Resilience Act, DORA).

Muita keskeisiä hankkeita olivat vahinko- ja henkivakuutussektorille toteutetut stressitestit sekä valvonnan yhdentymiseen tähtäävät hankkeet, kuten jälleenvakuutusmaksut ja sijoitussidonnaisten vakuutus tuotteiden tuottama lisäarvo (Value for Money) vakuutusentottajalle. Finanssivalvonta osallistui EIOPAn työhön etenkin ohjauskomiteoiden tasolla.

Suuri osa sääntelystä ja valvonnan kehittämisen työstä tehdään EIOPAn henkilökunnan ja kansallisten valvojien edustajien yhteistyönä työryhmissä. Kertomusvuonna työryhmiä oli runsas neljäkymmentä, joista Finanssivalvonnan edustajat osallistuivat runsaaseen kymmeneen. Työryhmätyöhön ja yksittäisten sääntelyinstrumenttien laatimiseen osallistuttiin siten erittäin valikoiden. Finanssivalvonta kohdisti resursseja siten, että eurooppalaisen sääntelyn ja yhtenäisen valvonnan kehittämisen lisäksi valvonnan ja menetelmien kehittäminen hyödytti myös omaa toimintaa.

Lähtöleveysuudessa keskeisinä teemoina ovat digitalisaation ja tekoälyn käytön valvonta sekä menettelytapojen valvonta. EIOPA pyrkii myös aktiivisesti edistämään toimia eläketurvan vajeen hallitsemiseen. Ilmastonmuutos tulee jatkossa haastamaan vakuutusjärjestelmää luonnonkatastrofien vakuuttamisessa. Yhdessä EKP:n kanssa EIOPA jatkaa eri ratkaisuvaihtojen etsimistä ja niistä käytävään keskusteluun osallistumista.

Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen ESMA

ESMA ja kansalliset valvontaviranomaiset painottivat kertomusvuonna uusien valvonta-alueiden, kuten kryptovalvontapalvelun tarjoajien ja kestävyysraportoinnin, valvontatoimenpiteiden yhdenmukaisuutta. Lisäksi ESMA valmistautui yhdessä kansallisten valvojien kanssa Euroopan yhteisen julkistusportaalin (European Single Access Point, ESAP) käyttöönottoon. Toiminnassa huomioitiin myös Euroopan komission tavoite vähentää raportointivaatimuksia 25 prosenttia. Finanssivalvonta on pyrkinyt vaikuttamaan aktiivisesti edellä kuvattujen toimenpiteiden ja tavoitteiden saavuttamiseen.

ESMA ja kansalliset valvontaviranomaiset ohjasivat kertomusvuonna Finanssivalvonnan toiminnan suuntaamista erityisesti sijoituspalveluyritysten, sijoitusrahastojen ja kestävyysriskien valvonnassa. ESMA:n ja kansallisten valvojien yhteiset valvontatoimenpiteet (common supervisory action, CSA, sekä European common enforcement priorities, ECEP) edistävät valvonnan yhdenmukaisuutta eri jäsenmaissa.

Komissio jatkaa pääomamarkkinaunionin kehittämistä, mikä näkyy muun muassa ESMA:n suoran valvonnan tehtävien mahdollisena kasvuna, budjettimallin muutoksena sekä pyrkimyksenä vähentää hallinnollista taakkaa raportoitavaa tietomäärää vähentämällä ja raportointijärjestelmiä tehostamalla.

Mahdollinen ESMA:n suoran valvonnan kasvu vaikuttaisi myös ESMA:n ja Finanssivalvonnan työnjakoon suorien valvottavien luokittelusta ja valvontamallista riippuen. Todennäköisesti sillä ei olisi Finanssivalvonnan työmäärää vähentävää vaikutusta.

Euroopan järjestelmäriskikomitea (ESRB)

Euroopan järjestelmäriskikomitea (ESRB) seuraa ja arvioi koko Euroopan unionin (EU) rahoitusjärjestelmän vakautta uhkaavia järjestelmäriskejä. Tarvittaessa ESRB antaa varoituksia ja suosituksia riskien ehkäisemiseksi tai pienentämiseksi. Finanssivalvonta osallistuu ESRB:n työhön neuvoa-antavan teknisen komitean (Advisory Technical Committee, ATC) ja sen alaisten työryhmien kautta sekä päätöksentekoon ESRB:n hallintoneuvostossa. Finanssivalvonta informoi ESRB:tä säännöllisesti makrovakauspäätöksistään EU:n luottolaitosdirektiivin vaatimusten mukaisesti.

Kertomusvuoden aikana ESRB:n makrovakauserityksissä painottuivat erityisesti kyberriskit ja työ näitä riskejä rajoittavien välineiden kehittämiseksi. Tämä hanke linkittyy finanssialan digitaalista häiriönsietokykyä koskevan EU-asetuksen (Digital Operational Resiliency Act, DORA) täytäntöönpanoon. Kyseisen uuden sääntelyn valvonta lukeutuu myös Finanssivalvonnan vuoden 2025 valvonnan painopisteisiin.

ESRB edistää luottolaitoksiin sovellettavan muuttuvan lisäpääomavaatimuksen tehokasta käyttöä. Tarkoituksena on parantaa edellytyksiä vaatimuksen kasvattamiseksi myös neutraalissa suhdannetilanteessa ja vapauttaa vaatimus suhdanteiden heikentyessä. Tämä tavoite vastaa Finanssivalvonnan näkemystä makrovakauden lisäpääomavaatimusten kehittämisestä. Vuoden aikana ESRB myös valmisteli vastauksensa Euroopan komission konsultaatioon muille kuin pankeille sovellettavien makrovakauserityksien kehittämisestä. ESRB näki tarpeelliseksi laajentaa makrovakauserityksien ja -pääomavaatimusten kattavuutta erityisesti varainhoidon alalla. Tämä vastasi myös Finanssivalvonnan konsultaatiovastauksessaan esittämiä näkemyksiä.

Vuoden aikana arvioitiin ESRB:tä koskevan asetuksen päivitystarvetta. Tätä varten laadittiin yksityiskohtainen raportti tarvittavista sääntely- ja muista uudistuksista ESRB:n tulevan toiminnan vahvistamiseksi. ESRB arvioi lisäksi alkuvuonna 2024 julkaistussa raportissaan, että Finanssivalvonnan makrovakauseritykset ja lainsäädäntömuutokset ovat tarkoituksenmukaisia ja riittäviä asuntomarkkinoihin liittyviin riskeihin ja haavoittuvuuksiin nähden.

ESRB kehotti raportissaan Suomea edelleen edistämään sitovien lakisääteisten tulosidonnaisten makrovakauserityksien käyttöönottoa. ESRB suosittelee lisäksi vahvistamaan pankkien pääomapuskureita, jos haavoittuvuudet kasvavat. Finanssivalvonta on jo pitkään kannattanut ja suositellut tulosidonnaisten makrovakauserityksien käyttöönottoa esimerkiksi kotimaisten ja eurooppalaisten sääntelykehityshankkeiden yhteydessä.

6 Riskienhallinta

Riskienhallinta tukee ennakoivaa johtamista sekä auttaa Finanssivalvontaa saavuttamaan strategiset ja toiminnalliset tavoitteensa hallitulla ja hyväksytyllä riskitasolla.

Finanssivalvonnan johtokunta valvoo riskienhallinnan rakenteen toimivuutta saamiensa raporttien pohjalta sekä vahvistaa johtajan esityksestä riskienhallintamallin. Johtaja vastaa riskienhallinnan käytännön järjestämisestä, resursoinnista sekä säännönmukaisesta raportoinnista johtokunnalle. Myös riskienhallintatoiminto ja compliance-toiminto voivat raportoida suoraan johtokunnalle.

Finanssivalvonnan osastot ja yksiköt (ensimmäinen linja) vastaavat oman toimintansa operatiivisten riskien hallinnasta, arvioinnista ja raportoinnista.

Toisen linjan muodostavat riskienhallintatoiminto ja säännösten noudattamista valvova toiminto (compliance-toiminto). Finanssivalvonnan riskienhallinta- ja compliance-toiminnot toimivat hierarkkisesti tasolla, joka tarjoaa riippumattoman toimivallan ja painoarvon tehtäviensä suorittamiseen sekä pääsyn kaikkiin valvontatehtäviensä kannalta tarvittaviin tietoihin. Finanssivalvonnan johtokunta nimittää johtajan esityksestä Risk Officerin sekä Compliance Officerin. Finanssivalvonnassa Compliance Officerin ja Risk Officerin tukena toimii compliance-verkosto sekä riskienhallinnan verkosto.

Riskienhallinnan toimenpiteet

Kertomusvuoden aikana Finanssivalvonta jatkoi riskienhallinnan kehittämistä. Finanssivalvonta otti käyttöön riskienhallintajärjestelmä Graniten. Riskien arviointi ja kirjaaminen uuden työkalun avulla aktivoi ja tuki hallintakeinojen määrittämistä. Järjestelmätuki myös vahvisti riskeihin liittyvien kehittämistarpeiden esille tuloa ja niihin vaikuttamista. Vuoden aikana riskienhallinnan kartoitusten pääteemana oli tunnistettujen riskien hallintakeinojen määrittely ja konkretisointi.

Compliance-kulttuuri kehittyi kertomusvuoden aikana, ja muutos näkyy esimerkiksi virheistä viestimisen tehostumisena. Johto ja esihenkilöt tukivat tätä kehitystä viesteillään ja toiminnallaan. Jatkossa compliance-kulttuurin kehittämisessä tavoitellaan yhtenäisten ohjeistusten päivittämistä ja selkeyttämistä sekä koulutuksen suuntaamista Finanssivalvonnan erityispiirteisiin.

Operatiivisten riskien kartoituksen perusteella Finanssivalvonnan keskeiset operatiiviset riskit liittyivät compliance-riskeihin, tietojärjestelmäriskeihin, hybridiuhkiin, palvelunestohyökkäyksiin, avainhenkilöriskeihin ja prosessiriskeihin.

Sisäinen tarkastus

Suomen Pankin sisäinen tarkastus tuottaa Finanssivalvonnan tarvitsemat sisäisen tarkastuksen palvelut. Tämä on osa Finanssivalvonnan toimintavarmuuden kolmea puolustuslinjaa.

Sisäinen tarkastus raportoi toiminnastaan suoraan Finanssivalvonnan johtokunnalle ja toissijaisesti Finanssivalvonnan johtajalle sekä johtoryhmälle.

Vuonna 2024 sisäinen tarkastus toteutti kolme kansallista Finanssivalvontaan kohdistunutta tarkastusta sekä yhden tarkastuksen Euroopan keskuspankin ja yhteisen valvontamekanismin (EKP/YVM) puitteissa. Lisäksi sisäinen tarkastus toteuttaa vuosittain kansallisten sekä EKP/YVM-tarkastusten seurantatarkastukset.

7 Finanssimarkkinoilla toimivien vuotuinen kuuleminen

Säännöllinen finanssimarkkinoilla toimivien kuuleminen tukee Finanssivalvonnan toiminnan kehittämistä. Finanssivalvonta järjesti kuulemisen paneelimuotoisena huhtikuussa.

Kuulemisessa esitettyjen kommenttien mukaan Finanssivalvonnan toiminnan kehitys on ollut positiivista ja keskusteluyhteys on ollut hyvä. Kommentoijat mainitsivat, että Finanssivalvonnan strategiset tavoitteet, kuten ennakoiva ja ennakoitava valvonta, ovat tärkeitä. Valvontasuunnitelmien julkaiseminen on osoitus tästä. Finanssivalvonnan toiminta tulkintojen antamisessa on aiempaa nopeampaa. Todettiin myös, että Finanssivalvonnan rooli markkinoiden luottamuksen ylläpitämisessä on tärkeä.

Kuulemisessa toivottiin, että Finanssivalvonta osallistuisi enemmän eurooppalaiseen sääntelytyöhön ja ottaisi huomioon Suomen kansalliset erityispiirteet sääntelytyössä. Kommentoijat kiinnittivät huomiota Euroopan valvontaviranomaisten ohjeisiin, joiden sisältö muodostuu lähes sitovaksi ilman lainsäädännöllistä tukea. Lisäksi ehdotettiin, että Finanssivalvonta tiedottaisi tarkastusten tuloksista vastaavasti kuin muissa Pohjoismaissa. Pyydettiin myös kiinnittämään huomiota Finanssivalvonnan tulkintojen yhdenmukaisuuteen ja siihen, etteivät tulkintaprosessit venyisi liian pitkiksi. Esitettiin myös, että Finanssivalvonnasta annettuun lakiin kirjattaisiin Finanssivalvonnan toiminnan tavoitteiksi markkinoiden toimivuuden ja kilpailukyyn edistäminen.

Finanssivalvonnan huomiot kuulemisen palautteeseen

Finanssivalvonta huomioi kuulemistilaisuudessa saadun palautteen toiminnassaan. Finanssivalvonnan nykyiset EU-vaikuttamisen tavoitteet vastaavat palautetta, joka koskee EU-sääntelyn kehittämistä ja huomioi Suomen tarpeet. Finanssivalvonta pyrkii vaikuttamaan eurooppalaiseen valvontatyöhön resurssiensa ja strategisten painopisteidensä mukaisesti.

Toimiala kiinnitti huomiota Euroopan valvontaviranomaisten ohjeisiin. Tähän liittyen Finanssivalvonta uudisti ohjeita koskevaa tiedottamista verkkosivuillaan. EU-asetusten mukaan sekä kansallisten valvontaviranomaisten että finanssimarkkinoiden toimijoiden on pyrittävä kaikin tavoin noudattamaan näitä ohjeita. Velvollisuus johtuu suoraan sovellettavasta EU-asetuksesta.

Finanssivalvonta tuo vuonna 2025 valmistuneista valvottavakohtaisista tarkastuksista tiivistelmät julkisille verkkosivuilleen pohjoismaisten valvontakollegojen käytäntöjä mukaillen. Tiivistelmät kertovat keskeiset tarkastuksen havainnot ja ohjaavat laajempaa joukkoa tarkastusten kohteena olevia teemoja. Ne painottavat valvojan riskiperusteisesti kohdentamia tarkastuksia ja keskittyvät tarkastuksissa merkittäviin asioihin.

Toimijoiden tasapuolinen ja objektiivinen kohtelu on Finanssivalvonnan toiminnassa erittäin tärkeä tavoite. Tämä koskee kaikkia Finanssivalvonnan valvontatoimenpiteitä sekä sen antamia vastauksia ja linjauksia. Tulkintojen yhdenmukaisuuden varmistamista kehitetään jatkuvasti.

8 Pankkivaltuuston kertomus vuodelta 2023

Vuotta 2023 koskevassa kertomuksessaan pankkivaltuusto kehotti Finanssivalvontaa seuraaviin toimiin:

**Kiinnittämään edelleen erityistä huomiota korkean korkotason ja heikentyvän suhdannetilanteen vaikutukseen pankkien asiakkaitten lainanhoitokykyyn ottaen huomioon kotitalouksien velkaantumisen kasvun, pika-
luottojen aiheuttaman velkaantumisriskin ja erityisesti taloyhtiölainojen kasvaneen merkityksen.**

Finanssivalvonta seuraa ja arvioi kotitalouksien velkaantumista ja velanhoitokykyä osana neljännesvuosittaista makrovakaustalvontaa. Viime vuosina kotitalouksien velkaantuneisuuteen liittyvät haavoittuvuudet ovat lievittyneet, kun kotitaloudet ovat nostaneet aiempaa vähemmän ja pienempiä lainoja. Vaimean luottokysynnän, vanhojen lainojen säännöllisen takaisinmaksun ja käytettävissä olevien nimellistulojen kasvun seurauksena kotitalouksien velkojen suhde käytettävissä oleviin tuloihin jatkoi pienentymistään kertomusvuonna. Syyskuussa 2024 tämä suhde oli vajaa kymmenen prosenttiyksikköä matalampi kuin suurimmillaan vuoden 2022 alussa. Taloyhtiölainojen kasvu, joka on epäsuorasti kasvattanut kotitalouksien velkaantuneisuutta, on hiipunut viime vuosina huippuvuosiin verrattuna. Tämä johtuu erityisesti asuntorakentamisen suhdannetilanteesta.

Markkinakorot kääntyivät kertomusvuonna inflaation hellittämisen ja keskuspankkien koronlaskujen myötä laskuun mutta pysyivät kuitenkin viime vuosia korkeammalla tasolla. Kotitalouksien velanhoitokyky on pysynyt enimmäkseen riittävänä, vaikka viitteitä luottoriskien kohoamisesta on ollut havaittavissa. Etenkin kulutusluotoissa on ollut havaittavissa luottokannan laadun heikkenemistä. Kotitalouksien velanhoidon odotetaan helpottuvan ja lainanoton piristyvän, jos korot jatkavat laskuaan ja talous elpyy ennusteiden mukaisesti. Kotitalouksien velkaantuneisuuden arvioidaan lähivuosina pysyvän jokseenkin ennallaan ja jäävän matalammaksi kuin ennätysvuosinaan, jos talous ja korot kehittyvät ennusteiden ja odotusten mukaisesti.

Sääntelyllä ja Finanssivalvonnan makrovakaustalvontapäätöksillä on viime vuosina hillitty kotitalouksien velkaantuneisuuden kasvua ja turvattu velanhoitokykyä. Finanssivalvonnan johtokunta antoi kesäkuussa 2022 suosituksen asuntoluotonhakijan luottojen ja rahoitusvastikkeiden enimmäishoitorasitteesta. Suosituksen mukaan asuntoluoton koko tulisi mitoittaa niin, että velallinen selviää hakemansa asuntoluoton ja muiden velkojensa korkojen, lyhennysten sekä rahoitusvastikkeidensa hoitamisesta myös talouden häiriötilanteissa. Suositus astui voimaan vuonna 2023, ja sen noudattamista arvioitiin kertomusvuonna. Finanssivalvonnan selvityksen perusteella suomalaispankit ovat noudattaneet suositusta hyvin, ja kuormitetulta velanhoidorasituksestaan suurten asuntolainojen määrät sekä osuudet laskivat selvästi vuonna 2023, jolloin suositus astui voimaan.

Vuonna 2023 tuli voimaan uusia lainsäädännöllisiä rajoitteita, jotka hillitsevät kotitalouksien velkaantumista asunto- ja taloyhtiölainojen osalta. Finanssivalvonnan kertomusvuonna toteuttaman selvityksen perusteella pankit ovat noudattaneet hyvin uusia rajoituksia. Uudisrakentamiseen myönnettyjen asuntoyhteisölainojen luototussuhteet ovat pienentyneet ja lyhennysvapaat lyhentyneet uuden lainsäädännön voimaantulon jälkeen.

Vuonna 2023 kuluttajaluottoja myöntävät muut yritykset siirtyivät Finanssivalvonnan valvottaviksi. Finanssivalvonta käynnisti uusien valvottavien osalta selvityksen, jossa arvioitiin toimijoiden rekisteröintiedellytysten täyttymistä, asiakkaansuojaa koskevia menettelytapoja sekä rahanpesulain mukaisten velvoitteiden noudattamista. Samaan aikaan astui voimaan uusi säännös maksukyvyttömyysriskien hallinnasta kuluttajaluotonannossa. Sääntelyn tarkoituksena on ehkäistä sellaisia kuluttajaluotonmyöntäjien liiketoimintamalleja, jotka johtavat luottojen myöntämiseen kuluttajille, joiden maksukyvyttömyysriski on kohtuuttoman korkea. Sääntelyllä myös varmistetaan, että luotonantajalla on käytössään riskiluokitusjärjestelmä, jonka avulla se voi arvioida maksukyvyttömyysriskejä

luotettavasti kuluttajaluotonannossa. Finanssivalvonta käynnisti kertomusvuoden lopulla julkisen lausuntokierroksen maksukyvyttömyysriskien hallintaa koskevista tarkemmista määräyksistä ja ohjeista sekä toistuvaisraportoinnista. Pikaluottojen valvontaan panostettiin osana kuluttajaluottoja myöntävien yritysten valvontaa.

Seuraamaan asuntojen hintojen laskun vaikutusta vakuusarvoihin ja pankkien luottoriskeihin.

Korkojen nousu ja heikko taloussuhdanne ovat viime vuosina koetelleet suomalaista asunto- ja kiinteistömarkkinaa. Kaupankäyntivolyymit ja hinnat ovat laskeneet selvästi, ja asuntorakentaminen on seisahtunut. Viime aikoina korkojen laskun myötä kiinteistömarkkinoilla on ollut havaittavissa pieniä piristymisen merkkejä, kun asuntokauppa on vilkastunut ja hintojen lasku tasaantunut. Asuntomarkkinoiden ennakoidaan elpyvän maltillisesti, jos markkina- ja lainakorot jatkavat laskuaan odotusten mukaisesti ja Suomen talous toipuu ennustetun kaltaisesti. Kiinteistöalan tilanteella ja kehityksellä on olennainen merkitys Suomen finanssisektorin taloudelliselle tilalle ja riskeille. Pankeilla, vakuutusyhtiöillä ja kiinteistörahastoilla on merkittäviä altistumia kiinteistösektorille.

Valvottavien kiinteistöriskien seuranta ja arviointi olivat kertomusvuonna yksi Finanssivalvonnan valvonnan painopistealueista. Finanssivalvonta kohdisti kiinteistöriskeihin useampia teema-arvioita ja valvontatoimia pankki-, vakuutus- ja rahastosektorilla. Asunto- ja kiinteistömarkkinoiden laskusuhdanteesta huolimatta suomalaispankkien asunto- ja kiinteistösektoriluottojen toteutuneet luottotappiot ja ongelmaluottojen osuudet ovat säilyneet alhaisella tasolla. Luottoriskiltään kohonneiksi luokitellut luotot ovat kuitenkin viime vuosina kasvaneet. Etenkin rakennus- alalla myös ongelmaluottojen määrät ovat lisääntyneet selvästi kahden edellisvuoden aikana. Vuoden 2024 viimeisellä neljänneksellä rakennusalan järjestämättömien luottojen osuuden kasvu hidastui. Rahastosektorilla osa avoimista kiinteistörahastoista joutui joko rajoittamaan tai keskeyttämään lunastuksia haastavan kiinteistömarkkinan ja selvästi negatiivisten nettomerkintöjen vuoksi lunastusten kasvaessa vuoden 2024 aikana.

Pankit ovat viime vuosina laskeneet kiinteistövakuuksiensa arvoja enemmän kuin aiemmin. Kertomusvuonna tehdyn teema-arvion perusteella Finanssivalvonnan suorassa valvonnassa olevilla pankeilla on puutteita kiinteistövakuuksien arvostuskäytännöissä. Finanssivalvonta on edellyttänyt valvottavia korjaamaan teema-arviossa havaitut puutteet. Luottoriski on suomalaisten pankkien yksi keskeisimmistä riskeistä. Finanssivalvonta on painottanut valvonnassaan luottoriskien hallintaa jo useamman vuoden ajan. Luottoriskien hallintaa on painotettu pankkikohtaisissa valvojan arvioissa ja tarkastuksissa sekä teema-arvioissa. Lisäksi säännöllisissä valvontatapaamisissa luottoriskien ajankohtainen tilanne on ollut aktiivisesti esillä.

Pankkisektorin kiinteistöriskejä pienentävät ja niiltä suojaavat useat tekijät. Pankkien vakavaraisuus on säilynyt vahvana, ja pankit ovat myös tehneet ylimääräisiä luottotappiovarauksia kattaakseen luottoriskejä, joita arvonalentumismallit eivät täysin ota huomioon. Suomalaispankit arvioivat asuntolainanottajien takaisinmaksukykyä erilaisin stressilaskelmin ennen lainan myöntämistä. Tätä edellytetään myös Finanssivalvonnan antamissa määräyksissä ja ohjeissa. Pankit arvostavat tyypillisesti luottoa myöntäessään kiinteistövakuuden arvon selkeästi alle sen luotonmyöntöhetken markkina-arvon. Tämä luo puskurin mahdollisia luottotappioita vastaan alentuvien kiinteistöhintojen ympäristössä. Pankkien riskinsietokyky on osoittautunut vahvaksi useissa erilaisissa viranomaisten tekemissä stressitesteissä, joissa on oletettu kiinteistöjen hintojen voimakas lasku.

Varmistamaan, että rahanpesun valvonta ja pakotevalvonta toimivat riittävän tehokkaasti.

Vuonna 2024 Finanssivalvonta toteutti rahanpesun estämisen valvontaa riskiperusteisesti hyväksytyyn strategiaan mukaisesti. Strategian toteuttamisessa keskeisessä asemassa ovat riskien arvioiminen, tiedottaminen ja ohjeistus

sekä varsinainen valvontatoiminta mukaan luettuna tarkastusten jälkitoimet kuten sanktiot. Kaikkien näiden yhteisellä vaikutuksella toteutetaan kokonaisvaltaisesti rahanpesun estämistä.

Vuoden 2024 aikana toteutettiin kaikkien valvottavien osalta talouspakotteiden noudattamista koskeva riskiarvio. Riskiarvion perusteella suunnitellaan valvontatoimia ja mahdollista tarkempaa ohjeistusta.

Lisäksi suoritettiin virtuaalivaluuttapalveluiden tarjoajien riskiarvio, jota hyödynnetään valvontatoimien ohella tuossa olevien kryptovaratoimijoiden lupaprosessissa taustamateriaalina, sillä suurin osa kohteena olleista virtuaalivaluuttatoimijoista hakee myös kryptovaran toimilupaa.

Tarkastusten kohteiksi valittiin luottolaitoksia, maksupalveluntarjoajia sekä virtuaalivaluuttatoimijoita, joita Finanssivalvonta on riskiarviossaan arvioinut korkean rahanpesun riskin toimialoiksi. Tarkastusten perusteella määrättyjä korjaavia toimia seurataan aktiivisesti, ja seuranta voi kestää pidemmän aikaa, jopa useita vuosia. Vuonna 2024 Finanssivalvonta testasi ensimmäistä kertaa suuren otantamateriaalin hyödyntämistä tarkastusaineistona. Tavoitteena on edelleen tehostaa tarkastusten suorittamista ja kohdentaa tarkastukset havaittuihin puutteisiin ja korjausta edellyttäviin seikkoihin. Rahanpesun estämisen ja pakotteiden noudattamisen menettelytapavalvonnassa tarkastusten määrä on vakiintunut viiteen tarkastukseen 12 kuukauden aikana (liukuva 12 kk) tavoitteen mukaisesti.

Muita valvonnallisia toimia olivat valvojan arviot ja jatkuvan valvonnan tapaamiset. Valvojan arvioissa rahanpesun estämisen toimia arvioidaan laajasti valvottavien toimittaman materiaalin perusteella. Jokaisen arvion perusteella voidaan määrätä velvoitteita tai antaa suosituksia. Rahanpesun estämisen toimia arvioitiin kahdeksassa valvojan arvioissa ja kaikissa määrättiin valvottavalle lisätoimia.

Finanssivalvonta oli vuoden aikana yhteydessä yli kuuteenkymmeneen valvottavaan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen valvontatoimenpiteiden kautta. Lisäksi valvonnassa harjoitettiin kansainvälistä yhteistyötä. Erityisen tehokasta yhteydenotot ja lisätietojen hankkiminen olivat Finanssivalvonnan valvottaviksi siirrettyjen kuluttajalutonmyöntäjien osalta: merkittävä osa näistä edellytti valvontatoimia ja ohjausta rahanpesun estämisen toimien saattamisessa hyväksyttävälle tasolle.

Finanssivalvonnan määräys- ja ohjekokoelma pakotteiden noudattamisesta tuli voimaan 1.3.2024. Pakotteiden noudattamisesta laadittiin riskiarvio, jonka avulla tunnistettiin korkean riskin alueita, joihin kohdistettiin valvontatoimia valvojan arvioilla. Pakotteiden valvontaa toteutettiin luottolaitosten valvojan arvioissa sekä uusien valvottavien toimilupa- ja rekisteröintiprosessissa. Mahdollisten laiminlyöntiepäilyjen yhteydessä Finanssivalvonta otti yhteyttä valvottaviin lisätietojen saamiseksi ja jatkotoimien harkitsemiseksi. Finanssivalvonta aloitti pakotteiden noudattamisen tarkastamisen. Myös pakotteiden kiertämisen estämiseen panostettiin tiedottamisen ja yhteisten hankkeiden kautta muiden viranomaisten, kuten Keskusrikospoliisin Rahanpesun selvittelykeskuksen ja Ulkoministeriön kanssa. Esille tulleet säädösten laiminlyönnit Finanssivalvonta siirsi sanktiokäsittelyyn mahdollisten hallinnollisten sanktioiden määräämiseksi.

Varmistamaan käytettävissä olevilla keinoilla omalta osaltaan, että peruspankkipalvelut turvataan ja että myös ne asiakkaat, jotka eivät käytä digitaalisia palveluita, pystyvät hoitamaan pankkiasiointinsa kohtuullisilla kustannuksilla.

Finanssivalvonta tekee vuosittain peruspankkipalveluselvityksen, jolla se arvioi peruspankkipalveluiden saatavuutta ja hinnoittelua. Selvityksellä varmistetaan, että asiakkaiden oikeus luottolaitoslaisa määriteltyihin peruspankkipalveluihin toteutuu. Finanssivalvonta tarkastelee muun muassa konttori- ja käteisjakeluverkoston laajuutta sekä peruspankkipalveluiden hinnoittelua palveluiden saatavuuden arvioimiseksi.

Vuotta 2023 koskeva peruspankkipalveluiden saatavuutta ja hinnoittelua koskeva selvitys valmistui kesäkuussa 2024. Finanssivalvonnan arvion mukaan peruspankkipalveluja oli edelleen hyvin ja pääosin kohtuuhintaisesti tarjolla. Peruspankkipalveluiden hinnat olivat lähes edellisen vuoden tasolla eikä viime vuosien inflaatio näkynyt korotuksina peruspankkipalveluiden hinnoissa.

Finanssivalvonta pitää edelleen tärkeänä pankeille aiemmin antamia suosituksia. Pankkien tulee turvata digitaaliseen asiointiin kykenemättömien asiakkaiden mahdollisuudet peruspankkipalvelujen käyttämiseen kohtuullisella hinnalla sekä henkilökohtaisen asiakaspalvelun saatavuus kohtuullisessa ajassa kaikille sitä tarvitseville. On tärkeää, että pankit huolehtivat käteispalvelujen saatavuudesta koko maan laajuisesti.

Vuoden lopulla käynnistyi valtiovarainministeriön vetämä peruspankkipalveluiden saatavuutta ja käytettävyyttä käsittelevä työryhmä, jossa Finanssivalvonta on jäsenenä. Työryhmän työ pohjautuu ministeriön maaliskuussa 2024 julkaistuun peruspankkipalveluita ja luottolaitoslainsäädäntöä käsittelevään arviomuistioon.

Digitaalisten palveluiden kautta tehtävät pankkihuijaukset ovat lisääntyneet voimakkaasti. Puutteelliset digitaidot kasvattavat riskiä joutua pankkihuijauksen uhriksi. Finanssivalvonta suositti pankkeja kehittämään verkkopankki- ja mobiilimaksamisen kontrolleja niin, että käyttäjällä olisi mahdollisuus asettaa nykyistä monipuolisemmin turvarajoituksia tekemiinsä tilisiirtopohjaisiin maksuihin.

9 Arvio valvonnan muutoksista ja valvontamaksuista vuonna 2025

Arvio valvonnan muutoksista

Vuonna 2025 merkittävät valvontavastuiden muutokset koskevat eläkevakuuttaja Kevan kokonaisvalvontavastuun siirtoa Finanssivalvonnalle, EU:n tekoälyasetuksen mukaista valvontaa, kryptovarapalveluiden tarjoajien valvontaa sekä luotonhallintoistojen valvontaa.

Finanssimarkkinoiden toimintaympäristö on geopolitiittisesti ja taloudellisesti erittäin epävarma. Valvonnassa on varauduttu odotettua heikompiin kehityskulkuihin ja markkinahäiriöihin, vaikka valvottavien vakavaraisuus ja maksuvalmius ovat toistaiseksi pysyneet hyvinä. Valvonta perustuu joustavaan malliin, joka seuraa toimintaympäristön muutoksia ja siitä aiheutuvia tarpeita kohdentaa valvontaa uudelleen. Vaikka valvontaa suunnitellaan sekä vuositasolla että pidemmällä aikavälillä, Finanssivalvonta kykenee muuttamaan suunnitelmiaan tilanteiden muuttuessa, kuten on aiemmin tehty Venäjän hyökkäyssodan ja koronapandemian takia.

Arvio valvontamaksukertymästä

Valvottavien lukumäärä kasvaa vuonna 2025 hieman, kun Keva, kryptovarapalveluiden tarjoajat sekä luotonhallinnoijat siirtyvät Finanssivalvonnan valvontaan uusiksi maksuvelvollisten ryhmiksi. Uusien maksuvelvollisten valvontamaksujen maksimimäärän kokonaissumma on arviolta noin 1,2 miljoonaa euroa. Suomessa on rekisteröitynä kymmenkunta virtuaalivaluutan tarjoajaa sekä noin kymmenen luotonhallinnoijaa.

Vuonna 2025 valvontamaksuja kerätään noin 44,2 miljoonaa euroa, mikä on noin kahdeksan prosenttia enemmän kuin vuonna 2024. Valvontamaksutarpeeseen vaikuttavat vuoden 2025 kulubudjetin noin kuuden prosentin kasvu ja edellisen vuoden ylijäämän pieneneminen noin 27 prosentilla. Merkittävimmät muutokset kokonaisbudjetissa

edelliseen vuoteen verrattuna ovat Suomen Pankin Finanssivalvonnalle tuottamista palveluista maksettavien kulu-
jen, henkilöstökulujen ja IT-kulujen kasvu.